

«SLOVENE» velja
po pošti na vse strani Jugosla-
vije in v Ljubljani:
za celo leto naprej .. K 84—
za pol leta 42—
za štiri leta 21—
za en mesec 7—
za izposojnino celoletno K 95—
za sobotna izdaja: za
za celo leto K 15—
za izposojnino 20—

SLOVENE

Inserati:
Enostolpna pettivrsta (59 mm
široka in 3 mm visoka ali nje
prostor)
za enkrat po K 1-20
uračni razgled po K 1-80
Pri naročilu nad 10 objav
popust.
Najmanjši oglas 59/9 mm K 4—
Poslano:
Enostolpna pettivrsta K 3—
Izhaja vsak dan izvenredni po-
nedeljek in dan po prazniku,
ob 5. uri zjutraj.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Nakopi se ne vračajo; ne frankirana pisma se ne
sprejemajo. Ured. telef. št. 80, uprava, št. 228.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran.
Ljubljanske št. 650 za naročnino in št. 349 za oglase,
avstr. in češke 24.797, ogr. 26.511, bosn.-herc. 7563.

Delegati doma.

Nikola Pašič, dr. Trumbić in Otokar Ribar so prispeli s svojim spremstvom v Belgrad in so včeraj stopili v stik z mero-
dajnimi močmi, da jim poročajo o našem
zunanjepolitičnem položaju. Potrebno je
bilo, da se je naša delegacija vrnila domov.
Demokratsko-socialistična vlada je odsto-
pila pod pretvezo, da ne more prevzeti od-
govornosti za podpis ali nepodpis mirovne
pogodbe z republiko Avstrijo, arodno
predstavništvo ni bilo poučeno o dejans-
kem stanju zunaj in vlada jim potrebnih
pojasnil ni dala ali jih ni mogla dati. Če
naj se tedaj sestavi nova vlada, ki bi bila
pripravljena, mirovno pogodbo sprejeti ali
odkloniti, je bilo treba jasnosti glede zu-
nanjega položaja in Stojan Protić je rav-
nal dosledno, ko je prosil regenta, naj po-
kliče delegate domov. Mislija dr. Draže
Pavloviča, ki je že pred prihodom dele-
gator sestavljal novo vlado, je bila po tem
tako že vnaprej obsojena na neuspeh;
radikalci so mu odgovorili, ko jih je vpra-
ševal, ali bi bili voljni vstopiti v njegov
kabinet, približno tako: Ne vemo, kaj pre-
vezemamo nase, če gremo v vlado; poča-
kajmo Pašiča! Tudi to je bilo dosledno, in
če je to stališče rodilo med demokrati ne-
kaj novih izrazov nezadovoljstva, je bilo
to nezadovoljstvo neodkritosrčno, kakor je
imela vsa mislija dr. Pavloviča, ki je dobil
nalog od regenta in ga ni dobil, ki je se-
stavljaj vlado in je ni sestavljal, ki je od-
lagal mandat in ga držal, nekaj motnega
na sebi, čeprav se bo morda tudi ta reč
ob svojem času pojasnila.

Sedaj so delegati doma. Načelniki
strank, zastopanih v narodnem predstavi-
stvu, bodo imeli priliko, spoznati naš zu-
nanje-politični položaj in po svojem stali-
šču do njega zavzeti tudi stališče glede se-
stave nove vlade. Gnilega in škodljivega
stanja, ki je nastalo v državi, odkar je od-
stopila prva vlada, bo, upamo, konec; kri-
za, ki se vleče kakor morska kača, se bo
končala, sestavila se bo vlada, in naj bo
le-ta kakršnakoli, vendar bo pomenila ak-
tivnost in napredek v primeri s sedanjim
zastojem in mrtvilom.

A še drugo upanje se nam zbuja ob pri-
hodu deleg. iz Pariza: da nova vlada ne bo
kakršnakoli in da se bodo narodni pred-
stavniki ob poročilu delegacije prepričali,
kako škodljivi so nam lahkomišelnosti posku-
si, kakršnega je predstavljala bivša stran-
karska vlada demokratsko-socialističnega
bloka. Ob Seini veje drugačen veter, nego
ob sotočju Save in Donave, v Parizu je dru-
gačno ozračje, nego v tesnih prostorih na-
šega parlamenta. Naši delegati se vračajo
s prepričanjem, da se imamo boriti proti
premoči svetovno organiziranega kapita-

lizma za svoj gospodarski obstanek in dr-
žavno neodvisnost. Če so stranke sposobne,
spoznati to dejstvo v vsej njegovi dale-
kosežnosti, se bodo resno lotile dela, da
sestavi koncentracijski kabinet, čigar
potrebo je Jugoslovanski klub v skrbi za
blagor našega ljudstva neumorno dokazo-
val gluhim ušesom. Potem se bomo proti
organiziranim izkoriščevalcem borili orga-
nizirani.

Wilson in Reka.

Trst, 20. septembra. (Izv.) »Messag-
gero« naznanja, da se predsednik Wilson
skoraj povrne v Evropo in piše s trpkostjo,
da Wilson še ni odgovoril na predlog za-
veznikov glede rešitve reškega vprašanja
in da odgovor nemara ne bo prišel. List
pravi, da se je Wilson že končnoveljavno
odločil in da up ni preveč utemeljen, da
bi reški dogodki, ki jih je povzročil Ga-
briele D'Annunzio, utegnili izpremeniti
njegovo mišljenje. Najbrže bo predsednik
Wilson odgovoril glede italijansko-fran-
cosko-angleškega odgovora o rešitvi re-
škega vprašanja šele na koncu debate v
senatu o mirovni pogodbi in bo šele po iz-
idu te debate izrekel svojo končnoveljav-
no odločitev. Govori se, da sta Francija
in Anglija pripravljeni držati se svojih ob-
veznosti glede izvedbe te formule. Ali pa
bo Italija mogla anektirati Reko s privo-
ljenjem Anglije, toda brez privolitve Ze-
dinjenih držav? Bivši član naše mirovne
konference v Parizu, nadaljuje list, nam
je povedal, da je Orlando nekega dne po
dolgem, brezuspešnem razgovoru z Wil-
sonom dejal: »No, zasedli bomo vseeno
Reko in jo anektirali Italiji. Ali bodo Ze-
dinjene države poslale vojne ladje v reško
luko in streljale na naše zasedbene čete?«
Predsednik Wilson je odgovoril: »Le na-
pravite, Zedinjene države ne bodo poslale
nobene ladje«, in je naglašal zadnji dve
besedi, da tako označi, da pomeni njegov
odgovor na kak italijanski puč kratko-
malo: »ne pošljemo nobene ladje več v
Italijo«. Orlando ni pozabil teh Wilsono-
vih besedi, in tako se je predlog, naj se
Reka anektira, opustil.

Koliko se je za Italijo ta trda nujnost
izpremenila danes, da si ne osovraži Ze-
dinjenih držav, da ne izstopi iz Zveze na-
rodov?

Privolitev Clemenceaua in Lloyda Ge-
orgea, da pripade mesto Reka Italiji, je
sicer čin dobrega prijateljstva in plemenite
pravičnosti, nadaljuje »Messaggero«, toda
neizmerno bi jima bili hvaležni, če bi sklo-
nila tudi Wilsona to privolitev, ker
njegova privolitev je neobhodna potrebna.
Ker če bi Italija bila v stanu ne ozirati se
na Zedinjene države, bi ne bila čakala do-

slej z aneksijo Reke, kakor bi tudi ne bila
dovolila zaveznikom, da poskušajo okri-
niti klavzule londonske pogodbe, ki nosi
njihov podpis.

Nekateri trde, da nam ni treba ame-
riških posojil, da dobimo lahko zadosti
žita iz Argentine, — a vsak zna, da je
ta republika odklonila posojilo celo —
Angliji; drugi zopet govore, da nam pre-
mogo pošlje Nemčija, — a pozabljajo, da
Nemčija ni nikakor svobodna v svojem
gibanju in da trpi tudi sama pomanjkanje
premoega, tako da ne more držati obvez,
ki jih je podpisala v Versaillesu.

Toda Italija se ne vlada, zaključuje
list, z odmerki romantične poezije in z go-
spodarskimi pustolovščinami.

Zato bomo čakali zadnje Wilsonove
besede, preden se vdamo veselju radi ita-
lijansko-francosko-angleškega dogovora,
ki nam zagotavlja Reko do neke mere...
a nam ne jamči za drugo.

D'Annunzio vztraja.

LDU Lugano, 19. septembra. (ČTU)
General Gandolfo je poslal D'Annunziu v
imenu italijanske vlade nov poziv, naj se
tekem 24 ur odstrani. D'Annunzio je od-
govoril zanikalno, češ, da jamči za svoje
ljudi z življenjem in da se dá rajši na Reki
pokopati, kot da se umakne.

Kako se je začela vojna?

LDU Dunaj, 19. septembra. (ČTU)
»Arbeiterzeitung« priobčuje besedilo pro-
tokola skupne ministrske seje, ki se je
vršila na Dunaju dne 7. julija 1914 pod
predsedstvom grofa Berchtolda in ob ude-
ležbi ministrskega predsednika Stürgkha,
ogrskega ministrskega predsednika Tisze,
skupnega finančnega ministra Bilinskega,
vojnega ministra Krobotina, šefa general-
nega štaba Conrad in zastopnika voja-
škega poveljstva. Govorili so o diplomatski
akciji proti Srbiji. Grof Berchtold je iz-
javil, da si je treba jasno predočiti, ali
ni že prišel trenutek, da se napravi Srbija
neškodljiva. Dejal je, da mu je samemu
jasno, da oborožen napad na Srbijo pri-
pelje do vojne z Rusijo. Treba pa je stvar
prehiteti in s pravočasnim obračunom
razvoj zadržati, ker pozneje ne bo več
mogoče. Ogrski ministrski predsednik je iz-
razil svoje pomisleke in omenil, da ne
soglašja z nepričakovanim napadom s pre-
stoječo diplomatsko akcijo, ki jo namera-
vajo in o kateri je govoril tudi v Berlinu
grof Hoyos. Za svojo osebo je menil, da
vojna v tem trenutku ni neobhodno po-

trebna. Avstrijski ministrski predsednik
Stürgkh je dejal, da so zadnji dnevi ustva-
rili tak psihološki položaj, ki naravnost
sili na vojni obračun s Srbijo. Dočim je
grof Tisza še vedno navajal pomisleke, se
je vojni minister Krobotin izjavil za takoj-
šnjo vojno. V naslednji seji je grof Stürgkh
dejel, da je treba odstaviti dinastijo Kara-
gorgjevičev in postaviti na srbski prestol
evropejskega kneza. Koncem debate so
konstatali, da so prvič vsi udeleženci za
brzo rešitev spora, bodisi v vojnem ali
mirmem smislu, drugič, da je ministrski
svet pripravljen priključiti se mnenju grofa
Tisze, da se izvede mobilizacija šele po-
tem, ko bodo izročeni Srbiji konkretni
predlogi t. j. ultimati, ki ga bo ta zavrnila.
Vsi, izven grofa Tisze, so bili mnenja,
da je staviti Srbiji take zahteve, o katerih
se ve, da jih bo Srbija odklonila. Končno
je grof Berchtold z veseljem poudarjal, da
so se približali vojni. Ta protokol je po-
pisal bivši cesar Franjo Josip I. dne 16. av-
gusta z besedami, da je vzel vsebino pro-
tokola na znanje.

Interpelacije naših poslancev.

Poslanec Anton Sušnik je stavil
na ministra financ naslednje vpra-
šanje:

V onih delih naše države, ki so
spadali nekdanj pod bivšo Avstrijo, se
pobira davek na osebno dohodnino še
po starem avstrijskem zakonu. Novela
k temu zakonu iz leta 1914. določa kot
eksistenčni minimum 1600 K. Ta mi-
nimum je še vedno merodajen za od-
mero davka, dasiravno so se narodno-
gospodarske razmere tekom svetovne
vojne popolnoma izpremenile, vsaka
stvar se je podražila najmanj za pet-
krat. Sorazmerno bi se moral tudi ek-
sistenčni minimum zvišati na 8 do 10
tisoč kron.

Osebo dohodninski davek, ki se
pobira na ta način, zadene v prvi vrsti
težko male ljudi delavce, obrtnike in
kmete. Posebno kmete v Sloveniji, ker
morajo naši kmetje poleg osebno-do-
hodninskega davka plačevati še občinske
in deželne doloake — dasiravno ne
obstoja nobena dežela več — zemljiški
davek, rentni davek in hišno-najem-
ninski davek. Zraven pride še visoka
carina in visoki železniški tarifi. V
drugih delih naše države, kakor čuje-
mo, ni toliko davkov, nekateri kraji
sploh ne plačujejo nobenega davka. Ker
morajo v demokratični državi za vse
državljane veljati enake pravice in
dolžnosti, je nujno potrebno, da se ta

LISTEK.

France Bevk:

Leonid Andrejev.

(Ob njegovi smrti.)

Leonid Andrejev je bil od Maksima
Gorkega precej različna natura in eden
najmarkantnejših ruskih modernih pi-
sateljev; lahko bi ga imenovali najbolj
nemirnega genija zadnje dobe. On je
najintenzivnejše občutil tragiko bolne
Rusije in je zahteval popolnega prepo-
roda zanj. V njem se je nakopičila vsa
sila hrepenenja po rešitvi iz neznosne-
ga življenja in na koncu resignacija
nad lastno nemočjo. Skrajna nezado-
voljnost se ni nikjer stopnjevala do
tolikega viška, kakor ravno pri An-
drejevu. Njegovo trpljenje je bilo ve-
liko, tragika neizmernosti, šibkost pred
usodo in silen protest proti nji, na ro-
bu blaznosti.

Leonid Andrejev je izšel iz meščan-
skih krogov. Rojen je bil leta 1871., študi-
ral je gimnazijo, nato pravo v Petro-
gradu in v Moskvi in postal odvetnik.
Odvetnik je bil malo časa, posvetil se
je časnikarstvu. Leta 1901. je izšla
prva zbirka njegovih povesti, s katero
je vzbudil takojšnje zanimanje po svoji
originalnosti in po novih literarnih

smereh. Maksim Gorki se je seznanil
z mladim pisateljem in od tedaj sta si
bila dobra prijatelja.

V Leonidu Andrejevu se izraža vsa
sila in moč iskanja ter odločnost. Spr-
va njegovo svetovno naziranje še ni
bilo izbrušeno, odlikoval ga je širok
razgled v svet, pestra mnogoličnost je
značilna za prva njegova dela, ki niso
idejno tako globoka, a je pristno člo-
veško življenje v njih.

Njegovo podajanje je bilo novo, pro-
diral je v skrivnosti, tupatam celo v
abnormalno, v življenju je videl kljub
napakom še mnogo dobrega, dasi tiči
nad njim višja, nerazumljiva moč:
usoda, kateri je napovedal človek boj.
Čudovito mojstersko je znal Leonid
Andrejev slikati ono, kar se ne da iz-
raziti z navadnimi pojmi. Iskal je v
človeku oni nežni mehanizem čustev
in nezavednih, podzavestnih gibljajev,
ki v bistvu odločajo naše duševno živ-
ljenje, ki pa se jih komaj zavedamo.
Pesnik je vzbudil v nas tisto duševno
razpoloženje, v katerem je bil sam, ko
je umetnina nastala. Kar ni mogoče
imenovati, opiše, cela umetnina je to
ime, ki je simbol. Berimo »Laž« in
»Molčanje«, ki sta v tem pogledu naj-
značilnejši.

Ščasoma se Andrejev razvil v
filozofa, hotel je urediti soglasje med

lastnim »jazom« in svetom. To je bila
pri Andrejevu druga doba, življenska
filozofija je iskala trdnih tal, dvignil
se je kot socialen in kulturni faktor
v življenju sodobne Rusije. Nad njego-
vimi sovrstniki ni bilo tako tempera-
mentnega talenta, ki bi s tako strastjo
in tako mrzličnostjo iskal ogromno
resnico v Bogu. Zanimiv je v tem oziru
njegov »Anatema!« V njem je zdru-
žena čudovita vztrajnost. Če se mu en
poizkus ponesreči, tedaj ne obupa. Mori
ga želja po resnici, utrujen pada po
ponesrečenem poizkusu, a se zopet
dvigne, zopet išče... Na njegovo fi-
lozofijo so vplivali nekoliko Schoppen-
hauer, Hartmann in Nietzsche. »Na
tisoče jezikov se je razdelil jezik člo-
veka, sam ne ve, kdaj laže, kdaj go-
vori resnico — ta nesrečna sfiga se-
danjosti, ki se zastoni trudi razumeti
samo sebe in poginja pri tem.« To je
on, ki pa ni nikoli pokopal nade, živ-
ljenska moč ga je silila k reševanju
novih vprašanj verskega in socialno-
kulturnega značaja.

Rusko-japonska vojska in nji sle-
deča revolucija je globoko vplivala tu-
di na Andrejeva, ki je bil po svoji me-
ščanski vzgoji odtujen delavskemu gi-
banju, in revolucije, kljub temu, da
leži v njegovih delih mnogo njenih
kali, ni pozdravil. Njegovi revoluci-

jonarci niso bili nižji ljudje brez širo-
kega obzorja, ampak nekaki tipi Nitz-
schejevega nadčloveka. Kljub temu je
spisal »Rdeči smeh« in »Car — Glad«,
»Rdeči smeh« (preveden tudi v sloven-
ščino) je po svoji dovršenosti in origi-
nalnosti osamljeno delo v svetovni
književnosti. Nihče še ni opisal tako
sijajno blazine groze vojne, ki tvori en
sam občutek »rdečega smeha«. Vsebi-
na je preprosta: dva brata blaznista,
eden v vojni, drugi radi njenih posledic.
Povest sama na sebi ni glavno,
glavno je ozadje, ki je krvavo in straš-
no, da gre človeku mraz po kosteh, sli-
ka krvave vojske, izraz nerazumljivega
ins trašnega. Mislim, da je to največje
protimilitaristično delo, kar jih ima-
mo, ki ne vpliva po svojih besedah, am-
pak po groznem občutju. »Car Glad«
je simbolična drama, vtis grozot re-
volucije, ne ruska revolucija sama.

Eno najbolj dovršenih njegovih del
je »Življenje Vasilija Tibejskega«, v
katerem razmotriva Andrejev problem
religije. Vprašanje ostane nerazrešeno,
nedosegljiv in pregrožen je za člove-
ka pogled v nadnaravnost. Ista misel
je tudi v »Lazarju«, ki je gledal taj-
nost smrti in ubija s svojim pogledom
vse življenje okrog sebe, ko sam ni več
človek. Zanimiv v tem oziru je tudi
»Sava« in drama »K zvezdam«.

razlika odpravi in da se davki zenačijo za celo državo.

§ 162., točka 4. zakona o davku na osebno dohodnino določa, da se stroški za stanovanje in preživetje ne morejo odbiti od dohodkov. Ta določba je za sedanji čas neprimerna in kruto udari zopet kmeti. Res je sicer, da si je kmet med vojsko precej opomogel. Pribiti pa moram, da si je opomogel samo denarno, da pa je ravno vsled vojske vse njegovo gospodarstvo zane-marjeno, zemlja izžeta, poljsko in go-spodarsko orodje obrabljeno. Če bi hotel kmet svoje gospodarstvo spravi-ti zopet v stanje, kakor je bilo pred vojno, če bi hotel pošteno obdeli i obuti svojo številno družino, bi moral v ta namen pri sedanji neznosni draginji porabiti vse svoje prihranke, marsikdo bi se moral še celo zadolžiti. Zato ni-kakor ni pravilno, da se pri odmeri osebnega davka računajo samo do-hodki ne pa tudi izdatki. Ker gori ome-njena določba ne upošteva popolnoma spremenjenih gospodarskih razmer, je zastarela, krivična in se mora odpra-viti.

Zadnji čas se zlasti množe pritož-be, da davčna oblastva pri odmeri osebno-dohodninskega davka ne postopajda vedno pravilno, večkrat brezob-zirno in celo pristransko. Oblasti po-gosto odmerijo davek kar na podlagi poizvedbe svojih zaupnikov, ne da bi pozvale davkoplačevalca, naj napove svoje dohodke, in to v nekaterih kra-jih celo pri dohodkih od 6-8000 K, kar je v popolnem nasprotju z obsto-ječim zakonom. Osebno dohodnino sme predpisati samo cenilna komisija, ne pa davčno oblastvo samo. Vsako dru-go postopanje je nepravilno in nede-mokratično. Tudi je ena sama cenilna komisija za ves politični okraj pre-malo, vsaka večja občina bi morala imeti svojo cenilno komisijo.

Začudenje vzbuja tudi dejstvo, da kak vojni dobničar ali trgovec z raz-meroma majhno vsoto uide davčnemu vijaku, dočim oblasti navadnega kme-ta in bajtarja, neupoštevajoč nobene okoliščine privijejo brezobzirno. Privi-ryne komisije delajo strahotno počas-i. Če se kdo pritoži ne dobi po navadi od privizne komisije nobenega odgovora, in predno je še rešen priziv, že pridejo oblastni organi in rubijo davkoplače-valca. Tako postopanje vznemirja ljudstvo, povzroča veliko nezadovolj-nost, vzbuja nezaupanje in mržnjo do državnih oblasti in jemlje ugled naši mladi državi.

Zato vprašam gospoda ministra: 1. Ali je gospodu ministru znano, kako postopajo tuhtam davčne obla-sti nasproti kmetom, in kaj hoče ukre-niti, da se to ne bo več dogajalo?

2. Ali hoče gospod minister za se-danji čas neprimerni ekzistenčni mi-nimum zvišati na 10.000 K in odpraviti krivično določbo § 162. zakona o osebni dohodnini?

3. Ali je gospod minister voljan v ta namen izdati takoj posebno nare-dbo, oziroma predložiti Narodnemu predstavništvu zakon o osebni dohod-nini, ki bo uvaževal sedanje gospodar-ske in življenske razmere in odgovar-jal demokratičnemu duhu časa?

4. Kaj hoče gospod minister ukre-niti, da se nemudoma izenačijo davki za celo državo?

Širite „Slovenca“!

Nadčlovek v Andrejevu pa je propadel, nad njim je zmagalo življenje, resignacija je obšla utrjeno pisate-ljevo dušo. Neumorno se je trudil, da ustvari nov svet, zdaj se udaja stare-mu. Zavedal se je sfinge sedanjosti, ki se zama trudi, da bi razumela samo sebe in — poginja. Tu se začne nova mračna filozofija, ki je ne oznanja od-krito. »Človekovo življenje: « Tako umira človek. Iz noči pride, v noč se vrne in izgine brez sledu v brezmejnost časa, nihče ne misli ž njim, nihče ne sočustvuje, nihče ga ne pozna. « Tudi s to filozofijo skuša ustvariti pozitivne tipe. Še mu zaskri upanje na boljšo bodočnost. Najbolj določena je resignacija v njegovih »Moji zapiski«.

Tako je prežl Andrejev dolgo pot iskanja. V ti dobi je ustvaril mnogo trajno veljavnega. Počasi je preboleval krizo v svoji notranjosti in vstajal zo-pet k novi življenski svežosti. Njegova najnovejša dela izgubljajo počasi mrač-nost duše in kipijo polne novega živ-ljenja. Omenim »Povest o sedmih obe-sencih« in »Dni našega življenja«, ki smo jih videli te dni na našem odru.

To je bila pot najmirnejšega ru-skega pisatelja, ki je poznal bolno se-danjost in se je bolešno trudil, da jo izleči in ji pomaga.

Begunsko uprašanje.

Ljubljanski dopisni urad je poobla-ščen, na podlagi informacij pristojnega mesta objaviti nastopna izvajanja: Kruta usoda, ki je zadela velik, gospodarsko in kulturno važen del jugoslovanskega ozem-lja vsled okupacije po Italijanih, je posta-vila naš narod in našo državo pred vrsto nalog, ki so največjega pomena za bodo-čnost in razvoj našega ozemlja in njegovega prebivalstva. Med temi je tudi begunsko vprašanje, ki se bo moralo in moglo sša-soma s sodelovanjem vseh javnih in zaseb-nih merodajnih faktorjev rešiti povojno. V to pa treba ne samo primernih ukrepov in dejanj, nego predvsem je treba spozna-vanja in dalekovidne presoje položaja. Ka-kor izhaja iz zanesljivih informacij, nudijo odnosi med domačim prebivalstvom in begunci iz zasedenega ozemlja več žalostnih nego razveseljivih pojavov. Zdi se, kakor da bi bili postali begunci po vsej Sloveniji, izvzemši nekatere kraje, prava peza in nadloga domačemu prebivalstvu. Prihajajo celo vesti, da se ponekod vrši zelo zoporno odiranje, zapostavljanje in zmerjanje beguncev, in sicer ravno takih, ki bi bili potrebni največje podpore in to-lažbe. Vzroka temu je iskati predvsem v predolgo trajajoči neurejenosti razmer, ki jih je povzročila vojska, in v neznosni dra-ginji. Krivda pa pada tudi na nekatere be-gunce same, namreč na delomržeže in verižnike, ki s svojim početjem mečejo slabo luč tudi na povsem nedolžne. Pri tej okoliščini je pa značilno zopet dejstvo, da delajo največ hrupa proti beguncem ravno domači lenuhi in domači verižniki.

Razločevati moramo torej med be-gunci, katerih je sedaj po približni cenitvi naseljenih v Sloveniji (od teh mnogo le začasno) okroglo 25.000, tri skupine. V prvo skupino spadajo pravi begunci, to so taki nesrečniki, ki so bili prisiljeni zbežati od doma vsled vojske, in taki, katere so prignale sedaj v zasedenem ozemlju vla-dajoče razmere semkaj, a ki čakajo na ugodno priliko, da se vrnejo na svoj dom. Nadalje begunci-izseljenci, to so osebe, ki so odvisne zgolj od svojega duševnega de-la oziroma dela svojih rok in ki morajo ostati v Jugoslaviji, ker v svoji ožji domo-vini ne najdejo več pogojev za obstanek, torej izgnanci, politično pronosirane ose-be in taki, ki bi morali, ako bi še nadalje hoteli izvrševati svoj poklic, stopiti v službo naših sovražnikov proti nam. Sled-njič se najde tudi nekaj četudi bolj ne-znatno število beguncev-nepriidipravov, ki so izrabili razmere, da so postali verižniki, koristolovci in delomržeži ali ki so šploh sumljivi elementi.

Predsedstvo deželne vlade polaga ve-liko važnost na to, da ne pride v tem po-gledu do krivega in nezdravega razumeva-nja, nego želi nujno, da se vsi sloji doma-čega prebivalstva, ki so bili tako srečni, da so obvarovali svoje domove in svoj de-lokrog, kakor tudi vsi uradni organi po-trudijo, da uredi odnose do beguncev na podlagi pravičnega poznavanja raz-mer in dobrotnega ravnanja z begunci. De-želna vlada za Slovenijo zato toplo pripo-roča prebivalstvu in javnim funkcionar-jem, ki imajo opraviti z begunci, naj s pr-vimi dvema kategorijami beguncev, upo-števajoč njihov težki položaj, postopajo prijazno, uslužljivo, pravično in nepri-stransko. A prav tako bodo znale pri-stojne oblasti strogo in neizprosno postopati proti takim elementom, ki pod pret-vezo begunstva izrabljajo dobrohotnost prebivalstva in javnih organov; nadvse pa se bo pazilo na to, da se sumljivi elementi, ako je sum proti njim upravičen, da iz-rabljajo masko begunstva v svoje nečedne namene — in taki so večinoma tujo-rodni ali poturice, ki se sedaj izdajajo za Jugo-slovane — takoj odstrane, če treba z izgo-nom. Izvzemši take bolj redke slučaje pa je prav gotovo pričakovati, da bo ob do-brosrčnosti in staroznani gostoljubnosti slovenskega prebivalstva in ob medseboj-nem pravem razumevanju ter ob prizade-vanju merodajnih faktorjev, ki se zavedajo važnosti tega vprašanja, begunsko razmer-je našlo v doglednem času primerno in povojno rešitev.

Razna poročila.

Izročitev bolgarske mirovne pogodbe.

LDU. Pariz, 20. septembra. (DKU.) Povodom izročitve mirovnih pogojev bolgarski delegaciji je imel Teodorov daljši govor, kjer je poudarjal, da se ne sme bolgarski narod istovetiti z vlado Radoslavova. Zagotavljal je, da ima bolgarski narod za bodočnost naj-boljše namene. Poroča se, da je Cle-menceau poslušal njegov govor z dvo-umnim izrazom na obličju. — Mirovna pogodba z Bolgarijo je osnovana na enakem načrtu, kakor nemško-avstrij-ska mirovna pogodba.

Ameriška delegacija in reško vprašanje.

LDU. Milan, 20. sept. (DunKU.) »Secolo« poroča: Načelnik ameriške mirovne delegacije Polk je v zadnjem

času, kakor se zdi, precej naklonjen rešitvi reškega vprašanja, kakršno predlaga italijanska vlada in po kateri bi prišla Reka pod suvereno oblast Ita-lije, dočim bi reško luko upravljala zveza narodov. Polk si prizadeva, da bi pridobil tudi predsednika Wilsona za ta načrt.

Bolgarske meje.

LDU. Berlin, 20. sept. (ČTU.) Iz Bazla poročajo: Južna bolgarska meja je v mirovni pogodbi določena po go-rovju Rodope. Bolgarska pa dobi jam-stva, da bo imela pod varstvom zveze narodov gospodarski pristop do Egej-skega morja. Meje proti Rumuniji ostanejo iste, kakor so bile določene v bucareškem miru, na zahodu pa se meja proti Srbiji izpremeni tako, da pripade lok reke Strunice Srbiji. Kar se tiče finančnih pogojev, odpušča po-godba Bolgarom dolgove, ki so jih na-pravili v Nemčiji in katerim se je Nem-čija v versailleski pogodbi odpovedala v korist zaveznikov. Balkanske države ne bodo zastopane v komisiji za obno-vo, ki bo delovala v Sofiji.

Strahen požar v Kristijaniji.

LDU. Nauen, 20. sep. (Brezlično.) V Kristijaniji je izbruhnil ogromen po-žar, ki se ga more označiti kot največ-jeja v zgodovini norveškega glavnega mesta. Požar je izbruhnil v sredo do-poldne okoli 11. v neki tovarni strojev ter se je razširil z nenavadno brzino na bližnja lesna in druga skladišča. Ognjegasci so napram ognjenemu mor-ju popolnoma brez moči. Ogrožena so poslopja mestne tržnice za meso, po-slopje živinskega trga in velike delav-nice. Požar se še vedno razširja, tako da za sedaj ogromne škode niti oce-niti ni mogoče.

Politične novice.

Kmetске zveze in novi šolski zakon. Iz Trebnjega nam poročajo: Zvedeli smo za glavna načela namera-vanega šolskega zakona. Pri seji Kmet-ske zveze za Trebnje in okolico dne 14. sept. 1919 se je konstatiralo, da je ljud-stvo vsled tega povsod zelo vznemir-jeno. Kmetje pravijo: Mi smo zidali šole, mi jih vzdržujemo, otroci, za ka-tere gre, so naši. Zato ne bomo nikdar dopustili, da bi se odpravili krajni šol-ski sveti, da bi se odpravili v okrajnih šolskih svetih zastopniki ljudstva in Cerkve, da bi poklicali ljudi v zastop, ki nimajo z vzgojo ničesar opraviti. Z vso resnostjo svarimo kompetentne faktorje pred tem polzkusom uvelja-viti nameravana načela. Če vnaprej odklanjamo odgovornost za posledice, ki bi jih rodilo tako postopanje.

Dekliški tabor na Slevici. Iz lepe pesmi »Turki na Slevici« je znana ljubka božja pot M. B. na Velki Slevici pri Vel-kih Laščah, saj se še danes vidi, zares kot poje pesem, na skali udrti podkev turške-ga konja na katerem je hotel drzni Moha-medanec v božji hram razdirat in morit. Z visokega holma pa krasen razgled na vse strani. Na tem lepem koščku naše do-movine se je vršil naravnost veličasten shod našega ženstva, prisostvovalo pa je tudi obilo moč in fantov. Vrlo je bila za-stopana velikolaška fara, naše Dobrepolj-ke so se pripeljale na krasno ovenčanih 16 vozeh z Marijino zastavo, objednem lepo-število zastopstvo Orla iz Dobrepolj z vr-lim Drobničem načelnikom. Udeležen je bil Rob in sosedni kraji. Po litanijah v cer-kvi otvori zborovanje kot sklicatelj posla-nec Škulj povdarjajoč velike naloge časa, ki kličejo na delo tudi naše ženstvo. Pod spretnim vodstvom gđ. Jontes iz Velkih Lašč so se vrstili govorniki. Jurist Žužek riše pomen izobrazbe za napredek naroda in blagostanja države. Ob veselem odo-bravanju nastopi predsednica Ženske Zve-ze v Ljubljani gđ. Cilka Krekova. Močan nastop govornice je vse navzoče mahoma pritegnil govoru v katerem dviga zavest kmečkega dekleta z milo prošnjo po lju-bezni do domače hiše, domače zemlje in poštenega življenja, ki se spopolnjuje z iz-obrazbo, ktero dekletu daje ženska orga-nizacija. Izreden vtis je napravil govor gđ. Cilke Krekove na navzoče ženstvo. V po-ljudnem govoru razloži konečno g. Škulj pomen in delo ženskih organizacij, ki naj črpajo predmet svojih predavanj sosebno iz polja gospodarstva pa tudi javnega po-litičnega življenja, potem bodo take pri-kazni kot so baš v velikolaškem okraju slepile ljudstvo, da so za 1 krono vstopa v J. D. S. obljubljale cele gozdne vele gro-fa Auersperga in veleposestva Kosler in cele trancike, take prikazni bodo ob iz-obraženem ženstvu nemogoče. Nad vse ži-vahno pritrjevanje je svedočilo, da baš ta-ka vprašanja so važna v sedanjem času. Ob navdušenem petju naše himne se je zaključilo prijetno in, upamo, plodonosno zborovanje. »Vsak teden gremo na take shode, priredite še« so klicale ob razstan-ku naše vrle mladenke.

Še enkrat Radgonski protest. Ka-kor je znano, je eno najprvih slovašč slo-venskega jezika spisal v Radgoni radgon-ski kaplan Peter Danjko (umrl kot dekan pri Vel. Ned.). Ako berete predgovor in ako pregledate slovnico, boste spoznali, da je imel Danjko glavni namen pri spiso-vanju te slovnice, podati nemškimi mestja-nom pripomoček, da se nauča slovenske-ga jezika, kateri jim je bil za življenje v Radgoni tako potreben. Vsi zgledi in be-ri-la kažejo, da so nastali v Radgoni za Rad-gono. Da ta slovnica ni ostala samo v knji-garnah, temveč da so jo nemški mladi mestjani tudi pridno rabili, nam kaže po-kojni profesor Žitek (oče pred kratkim umrlega dr. Žitka) v neki knjižici, katero je spisal proti »slavnemu« orehovskemu »Wratschku«. V tej knjižici je natisnjenih več pisem iz začetka prejšnjega stoletja. Dopisujeta si namreč dva brata Nemca Eisenbach, eden v Gradcu in eden v Rad-goni, v slovenskem jeziku, katerega so pred sto leti v Radgoni bolj čislali, ka-kor zdaj poturice Kamnikar. (Nemci izgo-kor zdaj poturica Kamnikar. (emci izgo-v njihovih ustih ni zraslo.) Da je nemški mestni tajnik pri zadnjem ljudskem šte-tju prisilil Slovence, da so morali vpisati nem-ški občevalni jezik, imamo priče.

Slovenske šole v Trstu. To vprašanje, ki je dolgo časa vzbujalo našo pozornost, je sedaj rešeno tako, kot smo pričakovali, namreč proti nam. V mestu laška vlada ne da absolutni nobene slovenske šole. Dovolila bi edi-no to, da bi Slovenci imeli pod vladno kontrolo svojo zasebno šolo, na svoje stroške, tako da bi vlada ne dala niti vinarija. Toda o tem zadnjem vpraša-nju se bode šele razmišljalo in kdaj bo rešeno se danes prav nič ne ve. Tako stojijo sedaj tržaški Slovenci na-četkom šolskega leta pred zaprtimi šolskimi vrati.

Zakaj lažete? »Napreje« od dne 20. t. m. piše: »Slovenski klerikalci pi-šejo v svojih listih, da je edina rešitev iz zamaotanosti volitev v konstituanto. In kaj delajo v Belgradu? Podpirajo radikalce, škofi so imeli svoj kongres, kjer so se iz-rekli iz prav navedenih razlogov tudi proti volitvi v bojzani, da izidejo iz volitve de-mokratični in socialno pravičnejši poslan-ci. Klerikalne stranke, srbski radikalci in še nekaj drugih, so odločno nasprotniki, da bi se volitev v konstituanto čimprej vršila.« »Napreje«, ki ima težavno nalogo, da brani politiko svoje stranke, ki obstoji v paktiranju med marksizmom in manche-sterstvom, med boljšeizvom in profesio-nalnim guvernementalizmom, ne preostaja drugega, kakor da kriči javendan. Živci mu uhajajo in v bolečinah sega po laži. Naši škofje so se izrekli proti volitvam! Kdaj so to storili naši škofje, naj nam bla-govolji povedati »Napreje! Stranka, ki je prodala samo sebe za Kristanov portfelj, si ne bo pomagala ne z neumnimi lažmi, ne z obrekovanjem naših škofov, ki jim g. Kristan ni vreden čevlja odvezati.

Socialistična kultura. V zadnjem času je naše socialistično časopisje po-kazalo in izpričalo veliko duševno zre-lobo. Napisalo je toliko lepih misli, da bi bilo škoda za vse one, ki se mislijo posvetiti politiki, ako si jih ne zapom-nijo. Zato navedemo vsaj nekaj idej in naslovov, ki nam jih je to časopisje opletlo okoli pleč. Mi smo: »Himavci in izdajalca«, »stara črnorumenava av-strijska in reakcijarna stranka«, »rimski lakajji«, »klerikalni frkolini«, »klavarno propadli petelinji« (»Napreje« razločuje v S. L. S. dvoje vrst petelinov: 1. »Klerikalni petelinji, 2. »strankarski petelinji«; iz tega izvaja spojen pojem »strankarskega klerikalnega petelin-stva«). K temu pride zaključek: »Opro-stite, gospoda! Političen petelin še ni državnik in politik.« »Klavarno pro-padli klerikalni petelin Korošec« vsled tega za gotovo ni politik. Te lepe in silne misli so za socialistične politike, ki so — oprostite gospoda! — držav-niki, radi tega zelo priročne, ker imajo lastnost, da se dajo uporabiti pri vsa-ki debati; tako pri vprašanju valute, zunanje trgovine kakor tudi pri pro-blemih ustave. Da spadajo v resen list in resno politično razmotrivanje tako, kakor čevlji na glavo, je pa, kakor vsak razume, drugotnega pomena za list, ki nima niti z daleka častihlepja, biti resen.

Demokrat v album je napisal »Hrvat« uvodnik pod naslovom »Izza kul-lis«. Tu navaja, kako sta za časa vojne ob-stojala dva načelna načrta za narodno zed-njenje Jugoslovancov: Prvi načrt, ki ga je zastopal Jugoslovanski odbor, je imel dru-žavnopravni in revolucionarni značaj, dru-gi, ki ga je zastopala srbska vlada ali bo-lje srbska radikalna stranka, je bil »revolu-cionaren«, v državnopravnem pogledu boljšeizven, ker je hotela državnoprav-no stvariti »nepopisan popir« in zgraditi novo državo brez državnopravnih elemen-tov iz nič. « Ta drugi načrt so najbolj pod-pirali današnji demokrati, posebno njihov vodja Svetozar Pribičević. « Razlike v poj-movanju našega narodnega zedinjenja —

nadaljuje »Hrvat« — so še začasa vojne dovedle do večjih ali manjših sporov med Jugoslovanskim odborom in srbsko vlado, posebno pa zadnje leto vojne. Jugoslovanski odbor nikakor ni mogel dobiti priznanja entente, ker ni imel zadostne moralne podpore iz domovine. To podporo mu je v prvi vrsti vskratila hrvatsko-srbska koalicijska, ki je doma vodila guvernementalno politiko. Prizadevanja nekaterih politikov iz hrvatsko-srbske koalicije, ki so kasneje tudi iz nje izstopili zato, da bi dali njeni politiki drugo smer in jo dovedli v kooperacijo z drugimi narodnimi strankami v deželi, — so se razbila baš na Svetozarju Pribičeviću in njegovi ožji družbi. Nikakoli tajnost ni bila, da je Svetozar Pribičević že tedaj bil v stiku z radikalno stranko ter je po vojni te stike samo obnovil. To prinašamo danes zato, ker demokratski »Slovenski Narod« sedaj napada radikalce in posebno Pašiča, češ, da je le-ta 1. 1918 preprečil priznanje Jugoslovani v bivše monarhije kot pristašev entente, ker so njegovi emisariji uničevali jugoslovanske legije v Rusiji, sabotirali formacije jugoslovanskih prostovoljcev — v Franciji, Ameriki in Rusiji, odklanjali naslov »jugoslovanski« za legije, samo da bi odbili prostovoljce itd. itd. Kakor se iz tega vidi, so danes »demokratom« vsi Pašičevi čini proti jugoslovanskemu odboru neodpustni grehi, a pri tem pozabljajo in zamolčujejo, da je ravno Svetozar Pribičević v prvi vrsti metal polena pod noge temu odboru, da ga je dal napadati v »Glasu SHS«, ki je izhajal v Zagrebu pod uredništvom dr. Srgjana Budisavljeviča. »Demokrati« in Svetozar Pribičević so to delali tako dolgo, dokler je njihova kooperacija z radikalci politično uspevala in dokler so skupaj vodili politiko države. Dotlej so naravno branili Pašiča in radikalce pred vsemi očitki, da jih danes, ko ne morejo z njimi več delati, toliko silneje napadajo. Taka politika, ki jo vodijo naši »demokrati«, jo podobna vojni trgovini: vse je dovoljeno, samo, da je čim več dobička.

+ **Proglas Istarskih Jugoslovancev na čitav Jugoslovanski narod!** Jugoslaveni! U najsudbonosnijim časovima, što ih proživljamo, dok stotine hiljada našeg naroda ovde stenje pod jarmom najsrmatnijeg ropstva i strepi pred budućnošću, koja ga čeka, te gotovom i posvemašnjom nacionalnom i ekonomskom propašću: Prokleta nesloga med slobodnom braćom otima nam i zadnji tračak nade u oslobođenju, te nas baca u očaj i zdvojnost. Jugoslaveni! Protići, Davidović, Korošci i Laginje, jedan samo mjesec dana talijanske okupacije i nestalo bi bez sumnje med vama svake nesloge! U čisto hrvatskim krajevima Istre razpustiše naše općine, naš jezik izbacise iz svih urada, škole nam gotovo sve pozatvaraše i same crkve oskvrnuše. Naotmeniji dio naše inteligence gnije još uvijek po tamnicama Verone i malarične Sardinije, a med njima i sva sila osveštenijih naših seljaka. Činovnike naše jednostavno bez ikakvog povoda otpuštaju iz službe, da ih nadomjesti sa činovnicima iz kraljevine, te ih tako sa čitavom obitelji bacaju bez plaće i mirovine na put. — Sjegurnosti po svuda je nestalo, pa jednostavno po bijelom danu (osobito po zapadnom dijelu Istre) vojnički obučane oporučane bande, med kojima nema sumnje, da prvo mjesto zauzimaju talijanski vojnici, provaljaju u kuće naših seljaka, odvadjaju čitava stada živine, te kao proračunano plijene i pljačkaju, da je grozota. Braćo Jugoslaveni! Eto, to je tek tamna slika nesnosnih prilika, u koje dospijemo uslijed talijanske okupacije, u vijeku toli razvikane demokracije i slobode! U posljednje vrijeme, uz najveće žrtve i opasnosti, provedosmo izjavio za sjedinjenje sa ostalom braćom, pripravan i poginuti rađe, nego robovati na vlastitom ognjištu. Jugoslaveni, da ne bude jednom na vama prokletstvo naše i djece naše, molimo vas i zaklinjamo: zaboravite u ovo sudbonosno doba sve razmirice i kavge, te ujedinite sve sile, da spasite Istru, gde u stotinama hiljana živi kompaktno, do najzadnjije točke naš narod i ne strepi ni najmanje pred Srbima, niti pred tobožnjom njihovom prevlašću, nego ih sa nestrpljivostu čeka kao braću i jedinog svog Spasitelja. — Istra, polovicom rujna 1919.

+ **D'Annunzio Tržačanom.** »Gazetta di Venezia« priobćuje naslednji oklik, ki ga je izdal D'Annunzio Tržačanom dne 17. t. m. Oklik, ki ga je italijanska cenzura najprej zaplenila, a ga sedaj dovolila, pravi: »Bratje! Znamo vam je že, kaj smo storili (na Reki) po navdihnjenju in s pomočjo našega Boga. Bolan sem ležal v svoji postelji. Vstal sem, da se odzovem klicu. Še nikdar nisem bil slabotnejši. Ne le jaz, marveč vsi smo se pokorili duhu. Danes je dovolj telesu, če diha ta zrak in pije to vodo. Toda duh je izvršil čudež. V nekaj urah sem se brez strela polastil Reke, ozemlja, ladij in dela mirovne črte. Vojaki sedaj ne drže črte in ne gredo polaščat se je, razen če jim jaz naročim. Tisti, ki so poslani z orožjem proti meni, stopajo na mojo stran z orožjem. Vsi čutijo, da je prava Ita-

lija tukaj in da so dezertirji na oni strani. Z vašo pomočjo, s pomočjo vseh dobrih Italijanov bomo ostali tukaj brez kraja.«

+ **Razkol v nemško-avstrijski socialni demokraciji.** V tej stranki, ki vodi danes s svojo malo večino usodo avstrijske republike, kancler dr. Renner pri levem krilu avstrijskih socialistov ne živi več pravega zaupanja. Doslej vladno socialistično glasilo »Arbeiterzeitung« se je začela oddaljevati od Rennerja. Zdi se, da se bo list z levicariji, podkrepljen s komunisti, popolnoma ločil od večinskih socialistov. S tem bi postal položaj v Avstriji tak, kakoršen je v Nemčiji, kjer je socialistična stranka tudi razdeljena v dva dela: večinarje ter radikalne neodvisnike.

Dnevne novice.

— **I. Jugoslovanski novinarski kongres.** Hrvatsko novinarsko društvo je sklenilo, da skliče v Zagreb prvi kongres vseh jugoslovanskih novinarjev, in sicer v drugi polovici oktobra. Priprave za kongres so v polnem teku in je hrvatsko novinarsko društvo že stopilo v dogovore z novinarskimi društvi v Beogradu, Sarajevu in Ljubljani. V časnikarskih krogih vlada za kongres veliko zanimanje, ker se bodo ob tej priliki sestali jugoslovanski časnikarji prvič v svoji svobodni državi. Zagrebški novinarji se pripravljajo, da sprejmejo svoje tovariše iz vseh jugoslovanskih dežel na svečan način. Kongres bo položil temelje skupnemu delu vseh jugoslovanskih časnikarjev v močni organizaciji zveze jugoslovanskih novinarskih društev.

— **Časnikarska vest.** »Jugoslavija« poroča: »S 1. oktobrom pride do premembe v uredništvu »Slov. Naroda«, ker izstopi dosedanji glavni urednik dr. V. Knaflič iz uredništva. Kakor čujemo, se to zgodi že sedaj na željo upravnega sveta »Narodne tiskarne«, toda ne iz političnih, marveč iz docela zasebnih razlogov.« — Kakor se nam poroča, bo dr. Knaflič prevzel uredništvo dnevnika, ki ga namerava izdajati mlajša struja demokratske stranke.

— **Dom in Svet, št. 7 in 8** izide ta teden, najkasneje do sobote.

— **Gg. duhovniki iz Slov. Koroške** se prosijo, da vpošiljajo v svrhu enostavnejšega poslovanja vse morebitne vloge na poverjeništvu za uk in bogočastje v Ljubljani potom kn. škof. gen. vikarijata za Koroško v Dobervlasi.

— **Nedostatki na dolenski železnici.** V seji Kmetске zveze za Trebnje in okolico dne 14. sept. t. l. se je sklenilo, da se odpošlje ravnateljstvu drž. železnice sledeča resolucija: »Kdor se vozi po dolenski železnici, vé, da so vozovi, zlasti III. razreda, v tako skrajno zanemarjenem stanju, kakor na nobeni drugi progi v Sloveniji: vozovi so zamazani, povsod polno prahu in pepela od premoga, vozovi brez šip, stranišča ne funkcionirajo. Ne vemo, kaj smo Dolenjci zakrivali, da uprava tako mačehovsko skrbi za našo progo. — V očigled tem nedostatkom, ki zahtevajo takojšnje remedure, zahteva podpisana Kmetška zveza od ravnateljstva državnih železnice: 1. da poskrbi za vagone potrebnih šip; 2. da skrbi po vozovih za snago in red, ki sta predpogoj za higijeno; 3. da dolenski vlaki vozijo podnevi vsaj tako hitro, kakor vlak, ki vozi ponoči iz Ljubljane proti Novemu mestu. — To zahtevati smo morda pač upravičeni tudi dolenski kmetje, ki se ne moremo voziti v 1. ali 2. razredu, kot se vozijo verižniki in vojni dobičkarji. — V Trebnjem, dne 15. septembra 1919. — Podpisi.

— **Državni proračun za upravno leto 1919/20.** Kakor je bilo že svojčas objavljeno, je delegacija ministrstva financ v Ljubljani oskrbela slovenski prevod kompletne državne proračunske predloge za leto 1919/20, obsegajoče finančni zakon s projektiranimi užitninskimi in carinskimi tarifi ter pregleda državnih dohodkov in izdatkov. Tisk prevoda se je iz tehničnih razlogov zakasnil, je pa sedaj gotov. Naročnikom se dopošlje publikacija bližnje dni. Delegacija ima še nekaj eksemplarov na razpolago in jih oddaja po 5 K. Opozorjamo vnovič, da zasluži delo vso pozornost, ne samo, ker nudi sliko našega državnofinancijskega položaja, marveč in v prvi vrsti tudi glede projektiranih davčnih in tarifarskih določb, ki so za vse naše gospodarstvo največjega pomena.

— **»Narodna Prosvjeta« ustanovljena.** Dne 9. t. m. se je v Zagrebu vršil ustanovni občni zbor hrvatskega katoliškega tiskovnega društva »Narodne Prosvjete«. Predsednik zborovanja dr. Vendelin Megler je v svojem govoru naglašal, kako je framasonski »Štamparski zavod« pokupil širom Hrvatske večino večjih tiskarn in knjigarn in kako so tudi ostala podjetja

več ali manj pod vplivom prostozidarstva. Katoliškemu tisku na Hrvatskem preti nevarnost, da ob prvem večjem kulturno-bojnom gibanju ostane brez strehe. Zato je nujno potrebno, da se postavi katoliški tisk na lastne noge in v to svrhu se ustanavlja »Narodna Prosvjeta«. Zadruga se bo pečala s tiskom in zalaganjem knjig in časopisov ter bo imela lastno knjigarno in papirno trgovino s prodajo devocionalij. »Narodna Prosvjeta« se je postavila na združeno podlago in začne z malim, ker noče biti kapitalistično podjetje. Občni zbor je pravila soglasno odobril, nakar so bili izvoljeni v ravnateljstvo gg.: Dr. Matija Belić, odvetnik; Štefan Barić, urednik; dr. Štefan Bakšić, duhovnik; dr. Velimir Deželić sin, vseučilišni kvestor in poslanec; Nikola Maraković, ravnatelj v p.; dr. Štefan Markulin, odvetnik; Peter Perković, oficial deželne vlade; revizorja gg.: rektor in kanonik Milan Strahinščak, poslanec dr. Janko Šimrak in urednik dr. Peter Rogulja. — Z ustanovitvijo »Narodne Prosvjete« se je postavil katoliški tisk na Hrvatskem na varen in trden temelj, kar z veseljem pozdravljamo, obenem pa obžalujemo, da to podjetje ni našlo umevanja in odziva tam, kjer bi ga v prvi vrsti moralo, kakor je naglašal predsednik. No, kljub temu stavimo v »Narodno Prosvjeto« najboljše nade in iskreno želimo, da bi postala »Narodna Prosvjeta« za hrvatski narod to, kar je naše Kat. tiskovno društvo za Slovenijo.

— **Lekarne navijajo cene?** Z ozirom na notico pod gornjim naslovom v 214. številki »Slovenca« sporočam, da navedeni slučaj ni edini. Dne 4. julija sem kupil od zdravnika predpisane kapljice pri lekarnarju g. Sušniku za 3 K 89 vin. Koncem istega meseca sem pa kupil isto množino istih zdravil pri g. Piccoliju, za kar sem pa plačal 22 K 24 vin. Diferenca 18 K 35 vin. se mi tudi zdi neumljiva. J. B., Stožice pri Ljubljani.

— **Iz Črne grabna** se nam poroča: Poštne razmere pri nas so postale srednjeveške. Pred vojno smo imeli dvakratno avtomobilno in enkratno dnevno pošto vožnjo, sedaj od 15. t. m. pa nam prinaša poštni sel trikrat na teden pošto iz Lukovice. Od davnih časov je šel skoraj ves promet med Dunajem in Trstom po drž. cesti skozi našo dolino; sedaj pa le gledamo, kako različni avtomobili drčijo mimo nas, sami pa še navadne vsakdanje poštne vožnje nimamo. S štajersko že dve leti ni nobene zveze in vsa pošta gre skozi Ljubljano na Celje in okrog nazaj. Šest župnij, štiri občine, dve orožniški postaji, dve hranilnici, občinstvo in ves promet je brez redne dnevne pošte. Ali res v Jugoslaviji ne moremo več vzdržati predvojne poštne zveze in vožnje med Lukovico in Vranskim? Tuhinjska, moravska dolina ima svojo vožnjo pošto, po državni najbolj važni cesti pa nosi sel trikrat na teden pošto. Prosimo in zhtevamo, da se prej ko mogoče zopet vpelje starodavna poštna zveza, in to tem bolj, ker je sedaj štajerska združena z Ljubljano, ki je središče Slovenije. Pripominimo še, da bi se dobili konji za pošto vožnjo med Lukovico in Trojanami.

— **Glavni poverjenik za agrarno reformo** sprejema z ozirom na obilico pisarniškega posla in na potrebo službenih potovanj stranke izključno le v torkih in petkih od 10. do 13. ure. Nadalje pozivlje stranke in tudi urade, da ne naslavljaajo vlog, oziroma dopisov na ime glavnega poverjenika, kar povzroča neprijetne komplikacije, nego le na urad: Glavno poverjeništvu za agrarno reformo v Ljubljani, Gosposka ulica št. 15.

— **Naša kultura.** Na glavni cesti pred št. Vidom, je občinstvo imelo priliko te dni videti dva mlaja, ki so ju postavili Orli v pozdrav gostov minulo nedeljo. Ta dva mlaja je v noči od nedelje na ponedeljek dobroznani junak izpodžagal s klicem: »Živelo sokolstvo!« — Na ljubljanskih vogalih je nalepila tvrdka Matelič plakate za Orlovski dan v št. Vidu. Te plakate je nadebudna ljubljanska mladina onesnažila, hoteč s tem sramotiti požrtvovalno delo naših fantov. In mi si domišljujemo, da smo najkulturejše plemo jugoslovansko!

— **Akademski dom in menza v Zagrebu.** Vsak reflektant naj vloži prošnjo do 15. oktobra. Priložiti mora ubožno spričevalo ter navesti fakulteto in semester. Sprejem se naznani z dopisnico. Seboj mora prinesiti vsak odejo, dve rjuhi, prevleke za vzglavnike in dva krožnika. Le begunci so tega oproščeni, položijo pa zato kavčico 250 kron. Prostih mest ni. Cela oskrba stane 8 kron, samo obed in večerja pa 6 kron. Za podpore se je treba obrniti na pristojna mesta. — Prosimo vse slovenske časopise, da ponatisnejo ta oglas! — Odbor.

— **Mekineje.** Dne 21. septembra 1919 popoldne ob 3. uri se odkrije nagrobni spomenik g. gospodu Franc Riharju župniku v Mekinjah. Kat. slov. izobraž. društvo

priredi kot svojemu ustanovitelju in 16 letnemu predsedniku primerno spominsko slavnost. Najprvo zapoje društveni moški zbor dve nagrobnici, na to se vrši v Društvenem domu petje moškega in mešanega zbora, ki šteje krog 50 pevcev in pevk, govor, deklamacija. Po dolgih letih nastopijo tudi tamburaši. Prihitite v obilnem številu vsi, ki ste poznali blagopokojnika in pokazite, da znate ceniti spomin moža, ki je posvetil svoje življenje izobrazbi naroda!

— **Kočevje.** Podpisano ravnateljstvo vabi najvljudnejše k slovesni otvoritvi slovenske realne gimnazije v četrtek 25. t. m. Ob 9. uri bo v mestni župni cerkvi poklicanje sv. Duha in sv. maša, nato v risalnici gimnazije domača slavnost. — Gimnazijsko ravnateljstvo.

— **K listku »Kratka srbohrvatska slovnica za Slovence«** omenjamo, da tiskarni znak za staroslovenski jat ni na razpolago, zato si je stavec pomagal s podobno črko, ki pa seveda ni pravi jat, marveč polglasnik. Točko v pojasnilo!

— **Iz Trebnjega.** V našem kraju je med ljudstvom, posebno kadilci, velika razburjenost radi vednega pomanjkanja tobaka. Govori se, da se je odpeljala po noči iz glavne zaloge večja množina tobaka, potem verižnika na Hrvatsko. Isti trgovec je baje poskušal tudi sol izvažati, in to v času pomanjkanja, a se je vsled pazljivosti orožnikov zaplenila. Pričakujemo od merodajne finančne oblasti, da zadevo natančno preišče.

— **Društvo slov. mlekarjev** vabi vse svoje člane kakor tudi sploh vse absolvirane mlekarje, da naj pošljejo svoje sedanjne naslove na tajnika društva J. Pavloviča, Brezovica pri Ljubljani, da se jim pošljejo vabila na občni zbor. Vse se oživlja, vse organizira, naj li samo mi počivamo? Mlekarstvo je zdaj takorekito ubito in uničeno. Na nas samih je — drugi se za to itak nič ne brigajo — da to panogo zopet oživimo. Saj je postalo sedaj ravno mlekarstvo najvažnejša panoga slovenskega kmeta. Posebno važno za nas mlekarje je pa, da se vsi organiziramo ter dosežemo, da se mlekarstva obrt koncesionira, kajti le s tem dobi naš stan podlago za obstoj in razvoj. Prosimo, da poleg naslova pojasnijo tudi, kje so sedaj zaposleni, so-li morda brez posla in kako je sploh z mlekarstvom v dotičnem kraju, ter morda druge praktične nasvete, kdaj in kje naj bi bil občni zbor in kaj naj se vse razpravlja na njem.

— **Prošnje za podpore po ujmah.** Na poverjeništvu za kmetijstvo se vlagajo razne prošnje za podpore po ujmah (toča, povodenj, požar itd.). Opozorja se, da je take prošnje vlagati na poverjeništvu za notranje zadeve v Ljubljani, in sicer potom pristojnega okrajnega glavarstva. Poverjeništvu za kmetijstvo nima za take podpore nikakih sredstev na razpolago.

— **Zadragam.** Vse zadruge se opozarjajo, da morajo v smislu zborovalnega zakona svoja zborovanja naznani pristojni politični oblasti tri dni prej.

— **Sadje v Prekmurju.** Civilni komisar za Prekmurje dr. Srečko Lajnšič nam poroča, da se bo začelo z razprodajo sadja v Prekmurju dne 22. t. m. Razprodajalo se bo samo po vagonih od postaje Radgona po sledečih cenah: 1. lederce, zlatice, zelene startine in kanadarce po 2 K 30 vin. kg; 2. letne mošancke, podaholterve, zimске mošancke, šafnaserce po 2 kroni kg; 3. sadje za napravo sadjevca po 1 K 30 vin. kg. Oni, ki reflektirajo na nakup sadja, naj se obrnejo na civilnega komisarja v Murski Soboti. Zahteva se predplačilo in sicer se mora denar takoj položiti pri blagajni okrajnega glavarstva Maribor, kakor hitro dobi kupec brzojavno obvestilo, da se mu je blago odposlalo. Interesenti naj javijo svoje potrebsčine, da se lahko njihovim željam ustreže.

— **Pričetek šolskega leta** je tu. Popravljanje po novih knjigah je veliko. Manjka posebno zgodovinskih in zemljepisnih del za ljudske šole, ki bi odgovarjali sedanjemu času. S pridom se lahko poseže zato po Schreiner-Finkovi knjigi »Zemljepisne in zgodovinske slike«, ki jih je izdala Jugoslovanska knjigarna in ki stanejo 3 krone izvod. Knjiga je odobrena.

— **Muslimani in šolska preosnova.** Naučno ministrstvo je naznanilo mohamedanskim šolskim oblastem v Bosni, da ostane pouk v muslimanskih šolah isti kakor doslej in da se zakon o srednjih šolah ne bo nanašal na muslimane.

— **Sladkor iz Amerike.** Veliki transporti sladkorja za Jugoslavijo, naročeni iz Amerike, so došli v Dubrovnik in na Reko. Te dni se prične odpošiljanje sladkorja na pokrajinske oblasti v svrhu razdelitve.

— **Odprava vojae policije na Hrvatskem.** Dne 15. t. m. je v Zagrebu nehala poslovati vojna policija. Vidiranje potnih listov je prešlo v delokrog IV. armadnega poveljstva v Zagrebu, Jezuitski trg 4. Z gornjim dnem so izgubile veljavnost vse legitimacije vojae policije.

Ljubljanske novice.

Ij **Umrla je** v Kamniku — kjer je bivala na letovišču — v četrtek gdnca. Balbina Smole, zasebnica v Ljubljani, stara 74 let. Pokojnica je bila nečakinja Andreja Smoleta, Prešernovega prijatelja. Z njo je izumrla Smoletova rodovina. Pokopali so jo včeraj popoldne v Ljubljani. — Naj počiva v miru!

Ij **Repriza »Naše krvi«**. Danes ob pol 8. uri zvečer ponovi Ljudski oder Fr. S. Finžgarjevo prenovljeno ljudsko igro »Naša kri«. Ljudski oder je prvi, ki je odigral v sredo to prenovljeno ljudsko igro, zato opozarjamo vse, da si reprizo ogledajo. Vstopnice se dobe v predprodaji danes dopoldne od 9. do 12. v pisarni Ljudskega odra v Lj. domu (I. nadst.). Večerna blagajna se odpre ob 6. uri zvečer.

Ij **Pevska vaja »Ljubljane«** bo v ponedeljek 22. septembra v društveni sobi, in sicer ob 19. uri za ženske ob 20. za moške. V četrtek 25. t. m. bo ob 20. uri skupna vaja, zato jutri vsi in točno! Za sredo lovanje pri prihodnji prireditvi ne bo prišel v poštev, kdor bi prepozno pristopil k zboru. — Pevovodja.

Ij **Česká obec pořádá dne 27. t. m. v 1/2 21. hod. v malé dvorane Národ. domu »České posvíceni«** členy uvedeni hosté vítání.

Ij **Društvo državnih rač. uradnikov za Slovenijo** vabi svoje odboreve člane na sejo, ki se vrši dne 22. t. m. v ponedeljek ob 5. pop. v prostorih deželne knjižnice (deželni dvorec). Pridite vsi!

Ij **Orkestralno društvo Glasbene Matice** ima skupno vajo v ponedeljek 22. t. m. ob 8. uri zvečer. Prosim polnoštevilno in točno, ker se študira za koncert. Za odbor dr. Karlin.

Ij **Opozorjamo** na oglas S. Potočnik.

Ij **Društvo na nabavo zvonov** za novo cerkev sv. Jožefa v Ljubljani bo imelo svoj letni občni zbor v sredo, dne 24. t. m. ob pol 5. uri popoldne v jezuitski rezidenci ljubljanski, Zrinjskega ulica 9.

Ij **Wolfova freska**. Prejeli smo: Dopis v »Slovenec« z dne 12. sept. 1919: Znameniti fresko Edv. Wolfa (ne Edv., ampak Janez) na fasadi cerkve sv. Florijana v Ljubljani me je napotil, da sem šel si sliko ogledat in svoje 44. letne spomine obujat. Upravičen sem svoje mnenje tozadevno izraziti, ker sem pri sliki kot tedanjí Wolfov učenec sodeloval. I. Wolf je žalibog imel to pavado, da je rabil premalo masno malto pri freskah. Vsled tega se ne bo nobena njegovih slik od zunaj, to je na soncu in dežju, dolgo ohranila. Ne vem, kaj je napotilo rajnega L. Grlica, da je nevesč takega dela to sliko v popravilo prevzel in jo s svojo metodo domalega uničil. Sliko je z oljem napojil in jo z oljnato barvo popravil. S tem je sliko »zapacal« in sedaj je ne more nobeden kemik več rešiti. Wolfov original v barvah od tedaj to ni več, ker je tista mičnost barv v raznih nijansah, kakoršne so samo v freskah mogoče, z oljnato mažo uničena. A ne samo to. On je tudi nekatere obraze preslikal. N. pr.: Slepo starko vodi mala deklica, mesto dekliške glave je naslikal butasto moško glavo. S popravili na obrazih je po večini prvotni izraz posameznih podob odtujil. Nadvse kvarljivo je pa to, da je vsem podobam oči z debelimi črnimi pikami popravil, ne glede na to, ali so podobe v skupinah v ospredju ali v ozadju. Po vsem tem je sedaj ostala od Wolfovega originala samo še kompozicija. In kaj je sedaj s to sliko narediti? Po moji razsodbi bila bi dva načina. Najbolj enostaven bi bil, da se slika ohrani še za nekaj let, odstopivše barve na sliki odlušči in z drugimi nadomestiti. Drugo edino pravilno, bi pa bilo, in to priporočam: Dobite dobrega freskanta, da naj Wolfovo sliko dobro kopira, vso sliko v risbi pavzira in na nov omet prenese. — S. Ogrin.

Ij **Na I. mestni dekliški meščanski šoli pri sv. Jakobu** se namerava otvoriti v šolskem letu 1919/20 nastavni razred, v katerem se bodo poučevale deklice brezplačno v kuhanju, šivanju, pranju, likanju ter splošno v gospodinjstvu praktično in teoretično. Učenkam, ki so dovršile ljudsko ali meščansko šolo in imajo veselje do gospodinjstva, se nudi ugodna prilika, priučiti se vsemu, kar potrebuje skrbna gospodinja. Nastavni razred se otvori le tedaj, ako se zglašijo zadostno število učenk.

Ij **I. splošno društvo jugoslovanskih vpokojencev v Ljubljani** naznana, da se že nakazuje nova draginska doklada vpokojencem drž. železnice po abecednem redu in da bo v par dneh nakazana. Predsedstvo.

Ij **Na komandi mesta Ljubljana** naj se nemudoma zglase sledeči gg.: Alojzij M. Mazlu, nadporočnik: Fran

F. Kramar, praporščak; Anton Gašperlin, rač. prak.; Pere J. Popovič, prav. akcesist; Rudolf M. Leban, praporščak; Anton Krische, praporščak; Josip Brtoncelj, podživnozdravnik.

Najnovejša poročila.

(Naše telefonsko poročilo.)

DELEGATI V BELGRADU.

Belgrad, 20. sept. Danes ob 5. uri popoldne je bila seja ministrskega sveta, ki so ji prisostvovali regent prestolonaslednik in vsi delegati, ki so došli iz Pariza.

Belgrad, 20. sept. Vsi delegati, ki so došli iz Pariza, so mnenja, da je treba sestaviti koncentracijski kabinet. V tem se zlagajo z Jugoslovanskim klubom, ki je že od prvega dne krize zavzel to stališče.

Belgrad, 20. sept. Jutri ali pojutrišnjem bo seja narodnega predstavništva, na kateri bo član naše mirovne delegacije dr. Rybač poročal o položaju v Parizu.

Belgrad, 20. Ko je došel Nikola Pašić v Belgrad, vprašal ga je Sv. Pribičević preko posrednika, pod kakšnimi pogoji bi hotel sestaviti novo vlado. Pašić, ki je bil še utrujen od dolgega pota, je odgovoril, da nima volje, vmešavati se v notranje politične razmere našega kraljestva. Pribičevićovo vprašanje dokazuje, da se demokrati ne čutijo dovolj močne za obvladanie položaja in da jih je nespretna igra z dr. Pavlovičem dovela k Pašiću.

Belgrad, 20. Demokrati v Belgradu širijo vest, da je dr. Trumbić v razgovoru z dr. Žerjavom rekel, da ne odobrava programa Narodnega kluba in da obsoja njegovo zvezo z radikali. Ko je dr. Trumbić došel v Belgrad, je izjavil na vprašanje nekaterih hrvatskih poslancev glede tega, da z dr. Žerjavom sploh ni mogel govoriti, ker je na prehodu skozi Ljubljano spal.

KANDIDATI ZA VLADO.

Belgrad, 20. septembra. »Politika« poroča o političnem položaju: Rešitev te dolge ministrske krize se pričakuje koncem prihodnjega tedna. Tako bo ta ministrska kriza rekord ne samo v zgodovini našega parlamenta, temveč tudi v parlamentarni zgodovini ostalih narodov. — Delegati iz Pariza Nikola Pašić, dr. Trumbić, dr. Smolaka in dr. Rybač so došli v Belgrad ob 1. uri ponoči. Že danes so bili sprejeti v posebni avdijenci od regenta. V parlamentarnih krogih trdijo, da so kandidati za novega ministrskega predsednika Nikola Pašić, dr. Pavlovič, dr. Trumbić in dr. Drašković. — Radikali, ki tvorijo večino v opozicijskem bloku, bi hoteli, da bi bil ministrski predsednik Nikola Pašić. Zdi se, da bi jih pri tem podpirali skupina dr. Korošca, skupina dr. Medakovića in del Narodnega kluba. Poslanci iz kluba demokratske zajednice se protivijo tej kandidaturi ter bi videli najraje za predsednika dr. Draškovića, ako bi pa ta ne mogel biti, pa dr. Trumbića ali dr. Pavlovića. Vobče pa se stavijo velike nade na dr. Trumbića in dr. Smolako. Veruje se, da bo uspelo, da pride med demokratsko stranko in Narodnim klubom do novih pogajanj. — Vsi poslanci, ki se nahajajo doma, so pozvani v Belgard.

DR. RIBAČ V JUGOSLOVANSKEM KLUBU.

Belgrad, 20. Danes dopoldne je posestil delegat dr. Ribač Jugoslovanski klub in s prisotnimi poslanci ikonferiral nad 1 uro.

POLOŽAJ NA REKI.

Trst, 20. septembra. Današnja »L' Eta nuova« poroča z Reke 19. t. m.: V mestu vlada popoln mir. Kontreadmiral Nueze Franco je včeraj obiskal poveljnika Gabriela d' Annunzia. (Bela lisa). Na povabilo generala Badoglio je včeraj poveljnik Grossich došel v Opatijo na razgovor. Blokada za ladje je odpravljena. V veljavi je ostala le še blokada za osebe. Stari potni listi, ki so bili veljavni do polnoči, danes niso bili več veljavni. Zavzete Reke je dobro vplivalo na kurz italijanske lire, bodisi z ozirom na jugoslovansko lito, bodisi z ozirom na pariški trg. — Reške gospe so izdale ginjiv oklic na svoje sestre v Italiji, vabeč jih, naj na italijanskem polotoku hranijo živ ogenj ljubezni za Reko. — Major Giuratti, načelnik pisarne d' Annunzia, je sprejel danes podprefekta z Sušaka, ki je došel prosit varstva za življenje in premoženje sušaških Hrvatov. Major Giuratti je dal s častno besedo zagotovilo varnosti Hrvatov.

ZGRADBA NOVEGA PARLAMENTA.

Belgrad, 20. septembra. Ker bi bilo sedanje poslopje narodnega predstavništva nezadostno in pretesno za zasedanje konstituantne, se v poslanskih krogih misli, da bi bilo potrebno nadaljevanje zgradbe novega parlamenta, ki se je pričel graditi leta 1907.

ANGLEŠKI KREDIT ZA UVOZ V JUGOSLAVIJO.

Belgrad, 20. sept. Ravnateljstvo naše trgovske agencije v Londonu je

poslalo ministrstvu za trgovino in industrijo poročilo o uporabi vsote 26 milijonov funtov šterlingov, ki jih je angleška vlada namenila za kreditiranje jugoslovanskim, češkim, poljskim in rumunskim uvoznikom. Kredit bi se dajal našim trgovcem na podlagi garancij, ki bi se dajale v obliki depozitov, in sicer: 1. avstrijskih kron začasno, 2. srbskih dinarjev, srbskih, odnosno jugoslovanskih državnih obligacij. Vrednost papirjev bi se odrejala po kurzu na glavnih borzah. Proračunski efekt kredita bo določen z ozirom na variiranje borznega kurza teh papirjev. Ko bodo naši trgovci kupili blago, bodo podpisali akceptirano menico na 3 ali 6 mesecev, ki bi naj krila njihov dolg pri angleških podjetnikih. Angleški trgovci bi položili pri gotovi banki garancije istotako na omenjen način. V tem slučaju morejo nastopiti dve možnosti: ali da banke pristanejo na predloženo transakcijo, — potem je ta posel dovršen in intervencija angleške vlade nepotrebna; ali da banka iz katerih koli razlogov odkloni, da pristane na predloženo transakcijo, — potem je dolžna, da o tem obvesti oddelek, ki je specielno za to svrhu ustanovljen, ter da mu predloži akceptirane menice naših trgovcev za nove garancije.

WILSON IZZVIŽGAN.

LDU Kodanj, 20. (ČTU.) Iz San Francisca poročajo: Predsednik Wilson je imel danes tukaj govor, med katerim je občinstvo tako žvižgalo, da ga je moral dvakrat prekiniti in da ga je le z veliko težavo končal. Wilson se je bavil v svojem govoru zlasti s vprašanjem Šantunga, ki je za ameriški zapad velike važnosti ter stavljal pri tem vprašanje, ali bi bilo pametno začeti radi Šantunga novo vojno. Zakaj po njegovem mnenju bi bila nova vojna edino sredstvo, s katerim bi se dala doseči takojšnja povrnitev Šantunga Kitajski. Izjavil je tudi, da se je Japonska slovesno zavezala odreči se svojim zahtevam do suverenskih pravic v Šantungu.

PROTI MAŽARSKIM ANARHISTOM.

LDU. Budimpešta, 20. septembra. (DunKU.) OKU. poroča: Mažarska vlada je danes izdala naredbo, po kateri mora vsakdo izročiti policiji vse komunistične in anarhistične tiskovine, ki ščujejo proti javnemu redu in varnosti. Policija ima pravico, izvesti telesno in hišno preiskavo pri vsakomur, ki je osumljen, da ima take tiskovine.

ZA SPORAZUM Z SOVJETSKO RUSIJO.

LDU. Mitava, 18. septembra. (DKU.) Na zborovanju socialistov v Rigi je bila sprejeta resolucija, ki zahteva naj se sklene mir s sovjetsko Rusijo.

BELGIJSKA SOCIALNA DEMOKRACIJA.

LDU. Amsterdam, 19. septembra. (DunKU.) »Telegraaf« poroča iz Bruslja: Belgijska socialna demokracija stopa v volilno borbo z geslom: »Boj za vlado«. Stranka odklanja vsako misel na koalicijsko vlado. Glavni točki njenega programa sta: podražavljenje premogovnikov in radikalna rešitev jezikovnega vprašanja z ozirom na upravne zahteve Flamcev.

Seja predsedstva O. Z., dne 15. septembra 1919. Otvori se stalno zvezno tajništvo, uradne ure se določijo od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 6. ure zvečer. Poročilo ogledne komisije v Mariboru se vzame na znanje, napravi proračun, izvolijo razni odseki; v kratkem se skliče sestanek vseh prizadetih činiteljev v svrhu medsebojnega dogovora. — Določijo se govorniki za orlovsko prireditve v nedeljo, 21. septembra. — Glede tabora na Koroškem se sklene, da se odpeljejo udeleženci v soboto dopoldne, mogoča je pa tudi vožnja zvečer z vlakom, ki odhaja ob pol 11. uri zvečer. — Uredi se več notranjih zadev odsekov. — Seja je trajala do 12. ure ponoči.

Dnevni red seje predsedstva, ki se vrši v ponedeljek, 22. t. m., ob 8. uri zvečer, obsega poročila o podrobnostih glede tabora na Koroškem, o izrednem občnem zboru, določitvi kandidatov. Pridite vsi! Predsedstvo.

Izredni občni zbor O. Z. se vrši o priliki tabora v Dobrlivasi na Koroškem. Dnevni red: 1. Poročilo predsedstva; 2. volitev predsednika in petih članov predsedstva; 3. delo v zimski sezoni; 4. prireditve v Mariboru. Vsak odsek je dolžan poslati k občnemu zboru po 1 zastopnika s pooblastilom, Odbor,

Cerkveni vestnik.

c **Križevniška moška Marijina družba** ima danes popoldne ob 6. uri sestanek v dvorani Jugoslovanske tiskarne v tretjem nadstropju.

c **Kako vzgajamo?** Propoved danes pop. ob 5. uri v kapeli oo. jezuitov.

c **Sv. Križ pri Dravogradu**. V petek dne 12. t. m. se je vršila tu izvanredna slovesnost. Prenesla se je namreč iz Maribora tu sem podoba višarske Matere božje, ki jo je g. o. Juvenal prenesel ob vpadu Italijanov na Koroško leta 1915. v Beljak in odtod potem k frančiškonom v Maribor, kjer je bila v tem mesecu devet dni izpostavljena k javnemu čiščenju, in od koder jo je prenesel ta dan znani višarski romar g. župnik-begunec A. Gabron v s cvetlicami okinčanem vozu na dravogradski kolodvor. V veličastni procesiji, katere se je udeležilo najmanj 3000 ljudi, med njimi do 1000 mož, mladeničev in vojakov ter 70 parov belo oblečenih in ovenčanih deklic, so nesla nato belo oblečena dekleta na primernem prestolu starodavno podobo na goro k sv. Križu. Pri angelu je prišel sprevodu nasproti dravogradski prošt g. B. Serajnik v ornata in z asistenco. Po dohodu procesije na goro ob desetih sta se služili dve slovesni sv. maši. Domači g. župnik J. Rozman je imel dnevu primeren govor. S pridigarjem imamo samo eno željo, da bi Marija varovala našo mlado državo in kakor se je med procesijo razpršila gosta megla in je prisijalo svetlo sonce, tako naj bi se s pomočjo Kraljice miru razblinili tudi oblaki, zbrani sedaj v in okoli naše domovine.

Razne novice.

r **Kongres zdravnikov v Novem Yorku**. Zveza za ljudsko higieno v Ameriki bo imela na 15. t. m. v Novem Yorku kongres, ki so nanj povabljeni zdravniki iz vseh delov sveta. Vse stroške bo nosila ameriška zdravniška zveza.

r **Nov koledar**. Amerikanci nameravajo baje spreminiti koledar na ta način, da se leto razdeli mesto na dvanajst, na trinajst mesecev, vsak po 28 dni. Novo leto pa bi padlo na poseben dan, ki bi ne padel na ta račun. Po tem koledarju bi začel vsak mesec s ponedeljkom, tako bi bilo razdeljeno leto popolnoma pravilno.

r **Stoletnica znamenitega madridskega muzeja**. Španski umetniki ter prijatelji umetnosti se pridno pripravljajo ob vladni pomoči, da bi dostojno proslavili 100 letnico, kar so zgradili zavedni Španjolci znameniti madridski muzej Prado. Muzej ima krasne zbirke; nekatere nimajo enakih na celim svetu. Zdaj bodo muzej razširili.

r **Pomorščak — milijonar**. »Slovak v Ameriki« je nedavno tega prinasel poročilo, da so na zemljišču pomorščaka E. L. Perkinsa v Texasu odkrili zlat rudnik, ki mu danes daje na leto pol milijona dolarjev, ki pa bo v kratkem dosegel milijon dolarjev. Perkins pravi, da ostane i v prihodnje pomorščak, denar pa bo porabil v dobrodelne namene.

r **Kitajski podmorski čoln pred več ko 2000 leti**. O podmorskem čolnu, kakor piše »Journal des Debats«, se govori prvič v nekem spisu že v 3. stoletju pred Kr. r. Tu gre za delo kitajskega kneza Wang-Kia, ki je živel v 4. stoletju pred Kr. r. V četrti knjigi svojega dela »Shi-i-ki« pripoveduje Wang-Kia o vladarju cesarja Chi-Hoang-Ti iz dinastije Tsin, ki je vladal v letih 221.—210. pred Kristusom, ter pravi: »Narod z Yuenku je prišel na Kitajsko, ko si je bil napravil ladjo »Lo-chan« (dobesedno: ladja v obliki spiralne školjke). Rečena ladja je pa tako narejena, da pluje blizu morskega dna, ne da bi v njo voda vdrla. — Drugo ime te ladje je bilo Lun-po-chan t. j. dobesedno: ladja brez valov.«

r **Drage mačke**. V Belgiji so bile med vojno mačke tako zelo iztrebljene, da jih zdaj, ko ogrožajo ljudi podgane in miši, skoraj ne morejo nikjer dobiti v zadostnem številu in je njih cena poskočila bolj, kot cena te ali one živali. Tu se zopet nudi prilika za one, ki bi radi naglo obogateli, ker za mačke niti izvoznik ni treba.

r **Andrejev v Berlin**. Kakor smo spoznali po »Prizyon«, pride te dni v Berlin pisatelj protiboljševiške brošure »Spasite«, slavni ruski pisatelj Andrejev, ki se je dosihmal mudil na Finskem.

Prosveta.

pr **Madama Butterfly**. Preden začnem, moram povedati, kako mislim da imamo približno ceniti naše uprizoritve. Mnogo jih je namreč, ki mislijo, da je to napraviti kolikor mogoče milo; jaz mislim, da ne moremo biti nikoli dovolj strogi v tem, kako vzamemo vsako uprizoritev, in sem mnenja, da jo imamo vzeti nekako tako, kakor bi jo vzel pameten tujec, ki bi migmogrede zašel v naše gledališče, ki je muzikalno strog in prav posebno ljubi glasbo

svojega rodu in način njegovega muziciranja. Da bi torej tak človek bil zadovoljen z našimi uprizoritvami, bi že morale doseči precejšnjo stopnjo umetniškega. Škrbeti za to, da se to zgodi, mislim, je tudi naloga kritike! In zakaj bi tudi ne imeli dobre umetnosti, če jo imamo lahko? Da dosedaj in za sedaj tudi ni še tako strogo, ne vzamem toliko za zlo, dokler smo še v takem stanju, da gledališče smatramo za nedoraslega otroka.

Letošnja uprizoritev naslovne opere je torej ostala približno taka, kakor je bila koncem lanske sezone. Nekaj malih režijskih sprememb in novi Jamadori je preciznost izražanja mestoma zvišala, mestoma zmanjšala. Vendar je bilo opaziti, da se gleda na posameznosti in malenkosti in se vanje skuša spraviti nekoliko okusa, kar nam je v veliko zadoščenje, ker drugače ne bomo prišli do zares lepih uprizoritev.

Gdč. Thalerjeva je letos pela bolje kakor lani. Kakor da se je kapricirala, je poleg vsega to pot dobro intonirala tudi v višini. V igri se ji še ni posrečilo priti v vsem do prepričevalnih kretanj. Prav dobro je pa n. pr. igrala od »Kdo je to, kdo je to?« en čas. Ali v mestih, kakor ob odhodu Jamadorija, ob vprašanju konzula, kaj bi storila, če bi se Linkerton ne vrnil več, in ob koncu se ji noče in noče posrečiti. Mogoče ji bo pa treba nekoliko tragike ob igranju doživeti, da enkrat pride do pravega izraza. O gospodu Stepniovskem sem že ob priliki povedal, kako poje. Zdaj bi moral le njegovo prednost še pomeniti. Ker se g. Stepniovski vedno zani-ma, kako naj se slovensčina izgovarja, ne bi bilo odveč, če bi mu za odrom šli v tem oziru bolj na roko, zlasti, ko tako že po večini dobro izgovarja in naglašja. Omenim naj še, da njegovo igranje ne zaostaja dosti za njegovim petjem in da se je pri prvi uprizoritvi na lep in iskren način poslavljaj od Butterfly. Kakor že lani, je konzula predstavljal tudi letos g. Levar. Pri prvi lanski uprizoritvi je bil skoro še sam med tistimi, s katerimi smo mogli biti zadovoljni. Pozneje, ko je vloga Linkertona bila oddana letošnjemu pevcu, je dobil druga in gdč. Thalerjeva je kmalu že tudi kaj napredovala. Povedati moram še, da smemo z gdč. Medvedovo, ki je že lani dobro predstavila Lukuzi, biti enako zadovoljni tudi letos. Neznatna vloga kneza Jamadorija je bila tudi neznatno igra-

na in peta. G. Vrbuhovič ni pevec, da bi pel, ampak igralec, ki bi dobro govoril. Zato so zanj le vloge gotove vrste in če se čez ostale nimamo kaj pritožiti, je torej s tem povedano kakšna je bila uprizoritev glede sodelovanja solistov.

Zbor je imel slabšo srečo kot drugi in tudi slabšo kot lani. Vendar njegova krivda na tem ni velika, če tudi bi bilo dobro, da bi koristili bolj pazili in da bi moški v tretjem dejanju svoj »Hoe — hoe« vsaj intonirali bolje; ko ga zapojejo vzadnjč namreč. Zbor je bil ob prihodu na oder z orkestrom vseskozi vsak sebi. Tudi solisti in orkester so mnogokdaj šli vsak svojo pot. Ne vem, kako da se dirigent za to ne potru-di, da bi šlo vse, kakor je treba. Ta hiba prihaja od tod, ker g. Rukavina več-sih nepripravljen spreminja tempo v taki meri, kakor ga ne pričakuje nobeden, to-rej tudi ne pevec. Če torej hoče, da pojde vse po njegovi volji, mora osobe na to na-vaditi. Kakor iz tega vsak spozna, bi torej največ imeli govoriti o tem, kako se je dirigiral, ali z drugo besedo, kako se je di-rigent pojmlil in razložil pred nami glasbo.

Glede tega sem v prvem dejanju opa-zil, da pogosto jemlje prehiter tempo. Naj omenim od vsega le, da je bil tempo od vprašanja konzula »Ali ste iz Nagasaki?« dalje, dokler v orkestru ostane eno in isti motiv, mnogo prehiter, tako da bi človek težko prenesel mnogo takih mest. V tako hitrem tempu to mesto namreč zgubi svo lepoto, kar neradi vidimo, ker je precejšnja. Tako zelo hudih mest sicer ni bilo več mnogo, ali v prehitrem tempu vzetih jih je bilo dovolj. Od tam, kjer pride Jamadori, do tedaj, ko odide, ni prišlo do naših ušes tisto, kar bi bilo pričakovati. Vendar je ta del dovolj lep, da bi se mu smelo posvetiti več pozornosti in misli, kakor se je to zgodilo. Nič nimam zoper to, če kak dirigent vzame čisto samoljubno tempo, le tega mu ne morem odpustiti, da ga vzame tako, da ni dober, ali z drugo besedo povedano, tako, da izgubi na svoji izrazitosti. Pri drugi predstavi je glasba po začetku drugega dejanja bila bolj iz-ražena do konca, tako da bi bili sila za-dovoljni, če bi bila tako izražena vsa.

Marij Kogoj.

pr Izidor Cankar: »S pota«. Izdala in založila Nova založba v Ljubljani. 8°. 112 strani. Knjiga je izšla v lepi obliki in se dobiva po vseh knjigarnah za ceno 8 kron izvod. Večan izvod 3 K

več. Knjiga je prinesla pisateljev avto-gram. Stanko Majcen piše o knjigi: »Ta knjiga je tako aktualna, in tako malo kakor vsaka nova lepota: vsak-danjim skrbem za kruh ne pomeni nič, tistemu svetu pa, ki ga kakor sveto sporočilo spremljamo skozi stoletja, ki ga kakor dragoceno dedščino čuvamo razpada in trohnobe, svetu duševnosti in spoznanja, svetu lepote in ljubezni — pomeni vse.« — Knjiga je zanimiva in je želeli, da se občinstvo pridno po nji.

pr Kratka zgodovina Slovencev, Hrvatov in Srbov. Spisal Matija Pirc, profesor v Mariboru. 3. natis. Cena 2 K. 96 strani. Založila Jugoslovanska knji-garna. — Ta knjižica je izšla tekem leta že v tretjem natisu, znamenje, ka-ko zelo je bila potrebna. Nobene zgo-dovine našega troimenega naroda še nimamo, zato bo vsakdo s pridom po-segel po ti knjižici, ki obsega ob krat-kem vse, kar moramo vedeti o zgo-dovini Jugoslovancev. Posebno priporo-čljiva in priročna je knjižica kot po-možno učno sredstvo za ljudske, me-šanske in tudi nižje razrede srednjih šol. Priporočamo jo toplo.

Aprovizacija.

a Ljubljanski prodajalec sladkorja se vabijo, da se radi nakazila soli zgle-se pri tvrdki Jelačin, Rimska cesta, in sicer iz I. do III. okraja dne 22. t. m., iz IV. do VI. okraja dne 23. t. m., iz VII. do X. okraja dne 24. t. m.

a Predaja soli. Na vsak odrezek štev. 3 sladkorne izkaznice za avgust se dobi od 25. sept. dalje po 1 kg soli, ki stane 2 K 40 vin.

a Peki in mesarji, ki rabijo sol, naj se nemudoma zglase na magistra-tu — Galetova hiša v pritličju, levo.

JUGOSLOVANSKA KNJIGARNA V LJUBLJANI

priporoča:

Zgodovina srednjega veka za nižje razrede srednjih in njim sorodnih šol. Spisal prof. Anton Melik. Ta knjiga pride v kratkem v tisk; kakor pove naslov, je sestavljena tako, da bo slu-žila vsem šolam na isti stopnji s sred-njimi šolami. Pisatelj se odlikuje z

globokim znanjem zgodovine in je knjiga velevažna posebno zato, ker vpoštevava vso jugoslovansko zgodovi-no. Lahko trdimo, da je v tem oziru knjiga nedosežna in bo zanimala ne samo dijaka, temveč slehernega Jugo-slovana. Knjiga bo izšla v založbi Ju-goslovanske knjigarnice v Ljubljani.

Koledarji 1920. Izšel bo zelo lep, ne-dosežno praktičen žepni koledarček, in sicer okrajšana izdaja za malo ceno in okusno vezana popolnejša izdaja. Dalje Stenski skladni koledar z velikimi številkami kakor lanske le-to. Koledarji bodo v kratkem na razpo-lago v Jugoslovanski knjigarni v Ljub-ljani.

Cirilica. Navodilo za čitanje in pi-sanje srbščine v cirilici. Ta knjiga iz-ide v kratkem; služila bo samouku in šolskemu potku, kjer bo olajšan pouk srbohrvaščine in lepopisja (cirilice). Knjiga bo dobila v Jugoslovanski knji-garni za mal denar 2 K 70 vin.

Seznamek šolskih knjig za ljudske in meščanske in posebej za srednje šole je na razpolago v Jugoslovanski knjigarni. Šolskim ravnateljstvom in vodstvom se določijo na zahtevo brez-plačno. V prodaji velja srednješolski 30 vin., ljudskošolski pa 20 vin.

Mayerjeva učila za poznavanje mer in uteži ter ploščin in telesnin. Odgovar-jajo srednji in višji stopinji ljudskih šol in so za poučevanje po Črničevih računih za vsa šolska vodstva nujno potrebna. Celotno zbirko teh učil je dobilo še po stari predvojni ceni 80 K za kompletno garnituro (današnja cena za ta učila bi znašala več nego 10krat toliko).

Schrein-Fink, Zemljepisne in zgo-dovinske slike iz kraljevstva Srbov, Hrvatov in Slovencev. Dodatek h čitankam za ljud-ske šole. 3 K. K vsaki čitanki, ki se rabi v 4. do 8. razreda ljudske šole, je ta knjižica kot dodatek predpisana, da se uvedejo učenci v zgodovino in zemljepis Jugosla-vije. Dobi se v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

Pelerina se je izgubila ali je bila vze-ta z voza 17. septembra od Šiške do Med-vod. Pelerina je bila velika, dolga, s ka-puco in temnosive barve. Pred nakupom se svari. Pošten najditelj naj jo odda proti dobri nagradi na A. Anderwald (colnar), Kranj.

Nahrtnik ukradel je dne 15. t. m. zve-liko Lasče neki 30letni visok človek, ki je prišel z vlakom iz Ljubljane. V vo-jškem nahrtniku z usnjatimi naram-nicami je bilo 12 kosov črnega sukanca, 400 m. znamka pasja glava, 12 kosov belega a 150 m. znamka veriga, 10 ko-sov drete št. 6, 6 skatli željezja za pete znamke S in neke gladkih, ter 5 karto-nov Ottomann cigaretn. pepirja. Kdor bi te predmete zasledil, naj proti nagradi naznaní orožništvu v Vel. Laščah.

Dežnik, moder, svilen, se je v soboto na trgu izgubil. Pošten najdi-telj naj ga blagovoli oddati pod nagrado pri V. Scagnetti, Selenburgova ul. št. 6.

Siroj za pranje in ovijanje na prodaj. Poizve se Sv. Petra cesta št. 87, gostilna pri Cernetu.

Spalne in jedilne sobe, kuhinjske postelje, spodnje in vrhne modroce, umi-valnike, vsakovrstne omare, mize in stole iz trdega in mehkega lesa, priporočata Brata Sever, zaloga pohištva in tapet-niška delavnica, Ljubljana, Kolizej. — Vabimo na ogled!

Odda se hiša na Dolenjskem v najem v bližini kolodvora in farne cerkve, obstoječa iz 2—3 sob, pri-tiklin, sadnega vrta, na željo tudi njive v zamenjo za stanovanje v Ljubljani. Iz prilaznosti se izve naslov v trafiki v Zvezdi.

Prodam hišo z 11 stanovanji v bližini električne železnice. Ta-koj prosto stanovanje. Cena 110.000 K. Naslov pove upravništvo »Slovenca« pod št. 5377.

Prodaja se: kompletna oprava za pro-pozniški cen. — Franc Jeraj, Gmajna št. 22, Pošta Krka pri Zatični.

Krojaškega mojstra išče deček, ki se učil te obrti. Naslov se izve pri upravi »Slovenca« pod št. 5371.

Ključavničarstva bi se rad učil 14 let star priden deček. Najraje v kakšnem večjem kraju na de-želi. Naslov se izve v upravništvu tega lista pod šte. 5572.

Vzgojiteljica, večša nemščine in gla-solna, se sprejme akoli k dvema oziroma trem dekletom. Dobra hrana, prosto stanovanje. Le za-nesljive, resne in stroge naj vpošljejo sliko in ponudbo z navedbo plače na R. Frizzi veleposestnik Vuhred ob Drav.

Stedilnik, malo rabljen, z 2 ploščama za desno stran in belimi pečnicami, se proda. Več v Dalmatinovi ul. 11/L.

Konjski blapec se išče. Oženjeni imajo prednost. Plača po do-govoru, prosto stanovanje in kurjava. tudi neka polja. Zena dobi pri graj-sčini vsaki dan zaslužek. Vprašanja na oskrbništvu krajsčine Statna p. Smar-tno pri Litiji.

Išče se zdravo dekle za hišno po-leg kuharice. Nastop takoj ali prvega oktobra. Plača po dogovoru. Ponudbe na obitelj Dr. Sondič, liječnik, Grubišnopolje, Hrvatsko.

Lepa vila z vso opravo v bližini Ljubljane je naprodaj. Ponudbe na poštni predal 162.

Suhe gobe kupuje vedno po najvišji ceni FRANC POGAČNIK v Ljubljani, Dunajska cesta št. 36.

Krava dobra mlekarica se kupi. Po-nudbe na V. Scagnetti, Selenburgova ulica št. 6.

Trstje (štorje) se dobi v vsaki mno-žini Ljubljana, Jera-nova ulica št. 11.

Stavbenik in hišni posestnik Več novih različnih sobnih peči po glinastih zmerni cenii ima naprodaj Alojz Večaj Trnov-sko predmestje, Veliki Stradon št. 9, v Ljubljani.

Iščem sobarico in starjšo gospo k 3 malim otrokom. Nastop takoj. Plača 80 in 100 K. Po-nudbe na naslov Vilma Bačič, Osijek I. Kapucinska ulica, Slavonija.

Srednje veliko posestvo v ljublan-ski okolici, ki se nahaja v dobrem stanju, leži v ravnini in je v bližini vode. se kupi. Ponudbe se prosi na upravništvu lista pod šifro »Kmetijae«.

se vrste

slamnikov in klobukov

se sprejmejo v snaženje in predelo-vanje. Brili, Ljubljana, Resljeva c. 22, I.

Nudim dokler zaloga cementno

strešno opeko (zarežno in okroglo), plošče za tlak, cavi in razne druge cementne izdelke. Ant. Tršan, Kranj.

Mrežice za lase

in kremo za zobe Kalodont pri-poroča Štefan Strmol, Ljublja-na, Pod Trnolič 1.

Razpisuje se služba **organista** v Trzinu. Letna plača 2400 K s prostim stanovanjem. Nastop takoj. Prednost imajo tisti, ki so zmožni voditi godbo. Oglase sprejema župni urad v Trzinu.

KROMPIR, pšenico, rž, oves, fižol itd., prodaja na debelo po ugodnih cenah Franc Majdič, Kranj, trgovina z deželnimi pridelki. 5439

Cankar - jeva delavnica krojaška Sv. Petrac. 33

Christofov učni zavod v Ljubljani

oblastveno dovoljena šola za

stenografijo in strojepisje

(izključivši trgovske predmete) vpisuje še do 1. oktobra vsak dan na Domobranci cesti 7.

Dnevni, večerni in nedeljski kur-zi. — Začetek šolskega leta je 1. oktobra ob 8. uri zjutraj.

Lepe sveže **LIMONE**

popolnoma zdravo blago v za-bojih po 300 in 360 kosov ima v zalogi tvrdka A. ŠARABON, Ljubljana.

Kompanjona

enega ali več s premoženjem, se išče za otvoritev manjše usnjarske tovarne. Ponudbe na upravništvo »Slovenca« pod »Usnjarska tovarna« 5540.

Odvetnik

Dr. Viktor Sušnik

naznanja, da je otvoril svojo pisarno v Pliberku, Guštanjska cesta št. 7.

Avtogarnituro kompletno 765x105 kupi Dr. Kunst, zdravnik v Celju.

Krojači

zmožni finega dela, dobe proti dobri plači poljubna dela na dom, tudi izven Ljubljane. Zglasi se je pri A. Kuno, Ljubljana, Gosposka ul. št. 7, I. nadstr.

Dobro vpeljeno

TRGOVINO

z mešanim blagom, v prometnem mestu na Kranjskem, oddam istemu, kdor mi preskrbi pred zimo udobno stanovanje s 3 sobami, kuhinjo in pritliklin. v Lju-bljani. Ponudbe na upravo lista pod »Trgovina 5552«.

Iščem

GOSPODIČNO

k troje otrokom v starosti 5, 9, in 11. let za poučevanje nemškega in fran-coskega jezika, mlado energično moč. Cenjene ponudbe na nasl: Iv. Reitter, železarna, POŽEGA. 7420

Kupčijska poslovalnica

Merkator

sprejema od trgovcev in obrtnikov blago vsake vrste v komisijisko pro-dajo. Pisarna: Ljubljana, Jurčičev trg 3

Zmožna

kontoristinija

toda le s prakso, perfektna v strojepisju, zmožna slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi, se tako spiejme pri Kranjski ivoravci železne i bra-varske robe v Kamniku. V ponudbah naj se natančno označijo zahteve.

Potrjim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancom pretužno vest, da je naš nad vse ljubljani in pre-dobri soprog in oče, gospod

Alozij Prevec

železniški nadrevident v Ljubljani,

dne 20. septembra ob treh ponoči po dolgi in mučni bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajoče, 50 let star mirno v Gospodu preminul.

Pogreb nepozabnega rankega se vrši v ponedeljek, dne 22. septembra ob pol 11. uri dopoldne na župno pokopališče v Velenju.

Velenje, dne 20. septembra 1919.

MARIJA, soproga. **SLAVKO** in **SILVICA**, otroka.

RAZPIS.

Električna zadruga r. z. z. o. z. v Sp. šiški kupi 200 komadov

borovih ali mecesnovih drogov

za javno električno omrežje in sicer 100 po 8 metrov drugih 100 kosov pa po 9 metrov dolge na tesnem koncu 18—22 cm močne. Ponudbe z navedeno ceno je poslati čim prej na „Električno zadrugo“ v Sp. šiški.

PRVA JUGOSLOVANSKA

prometna pisarna,

Dalmatinova ulica šte. 3, I. nadstr.

prevzame izvrševanje vseh vrst reklamacij, revizijo tovarnih listov, daje informacije v vseh strokah železn. prometa.

Gospodarski promet.

Št. 15694.

RAZGLAS.

Prostovoljna javna

dražba moke

in sicer 2500 kg pšenične moke za kruh, 500 kg pšenične moke št. 2 in 3369 kg pšenične moke št. 0 in Banat, se vrši dne 22. septembra 1919 dopoldne ob 9 uri v sklad. na Rimski c. št. 19.

Mesto: magistrat ljubljanski, dne 18. septembra 1919.

Hranilnica Mestne občine Celje

Ustanovljena v letu 1865

Stanje vlog koncem I. 1918 K 16,687.328'61. Izplačani darovi K 1,613.468'39 Razumni zaklad, naložen v mestnih hišah, glasom knjig koncem I. 1918 K 851.431'82. Cenilna vrednost K 3,000.000,

prevzema

vloge na knjižice z dnevnim obrestovanjem po 3% in v tekočem računu (konto-korent) istotako s 3% brez provizije, zaračunajo se le lastni stroški.

Rentni davek se ne odbije od obresti. — Vlagateljem so na razpolago brezplačno poštne položnice.

Prošnja.

Podpisani prosim ponovno vse p. n. stranke, katere so mi pisale radi kakih parketskih del od meseca maja pa do danes, na moj naslov Sp. Hrušica 39, in niso dobile nikakega odgovora, da naj mi odpisejo še enkrat po dopisnici, kdaj so mi pisali in radi česa, na naslov

Ljubljana, Ambrožev trg 9.

Vzrok temu nepovoljno dostavljanje zgoraj omenjene pošte.

Anton Bokali, polagalec parketov, Ljubljana, Ambrožev trg šte. 9.**Ženske plašče in kostume, obleke in površnike za gospode,** natančno po pariških in londonskih modelih izdeluje**S. Potočnik,**

Šelenburgova ulica 6, I. nadstropje desno.

Pozor! Ne parter. Pozor!Razpolagam z novimi delavci, izvežbanih v Parizu, Bukareštu in Londonu. — Predelavanje salonskih sukenj v najmodernejše **Jakete!** — Naročila na zahtevo v **osmih dneh.** — Za prineseno blago se **garantira.** — Najfinejše delo.

Naročila z dežele pošiljajo se brez poiskusenj.

Posebna delavnica za moderniziranje **kostumov in plaščev.** — Obračanje oblek za gospode!**VILA**

v bližini Maribora z 12 sobami in vsem komfortom, na lepi legi, gospodarskim poslopjem, 20 jehov arond. zemljišča (vinogradi, sadni vrt, njive, travniki, gozd) se prodaja. Pripravno za penzionista-ekonomu. — — — Pojasnila daje

A. Tavčar, stavbenik, Ljubljana, Gosposvetska (Mar. Ter.) cesta št. 6.**Ghaza svalčične stročnice**

v vseh izpeljavah in velikostih

„GHAZA“, Ges. m. b. H.

Wien V., Bräuhausegasse Nr. 37.

Kupujejo se dobro ohranjeni

šivalni stroji in stojala

Ponudbe na Jos. Petelinc, Ljubljana

! POZOR. !

Prodajam 4 prošice 6 mes. stare, 7 prošic 9 tednov starih, 1 prošico z 8 prošic. Tovarnaška kazina, Jesenice, Gor.

Kupi se vsaka množina **bukovih in hrastovih dro, bukovo. oglja in tesan les.**Množina in cene je v ponudbah označiti, **Malenšek M., Maribor.****Pohištvo**od priprostega do najfinejšega izdelka priporoča po solidni ceni **FRAN ŠKARJAH,** Ljubljana, Rimska cesta 16. Stavbeno in pohištveno strojno mizarstvo.**Sirovo maslo, svinjska mast, bučno olje, strd**se kupijo. Ponudbe z navedbo cen in oddajo tedenske množine na naslov **Lovrec, Maribor, Katinska ulica št. 2.**

Kupim več vagonov raznega sortiranega

SADJA

Ponudbe za vagonsko oddajo franko vagon poljubni kolodvor z navedbo vrste prosim

Fr. Sirc, Kranj.

Prosim tudi za ponudbe suhih gob in vseh drugih deželnih pridelkov.

Povečane slikedo naravne velikosti, kakor tudi oljnat portrete na platno izvršuje umetniško po vsaki **Davorin Rovšek** fotografiji prvi fotografski in povečevalni zavod Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 34 a.**— Vreče —**vsake vrste in v vsaki množini kupuje vedno ter plačuje najbolje trg. firma **J. Kušlan, Kranj, Gorenjsko.****IVAN KACIN**izdelovatelj harmonijev **Ljubljana Radeckegac.**

Izdeluje vse vrste harmonije, sprejema popravila, vglasevanje; isto tudi cerkvene orglje, vse po primernih cenah. Izdelane harmonije imam vedno v zalogi. Izposojujem tudi klavirje, pianine in harmonije. 5451

ERKA d. z. o. z.
Dunaj IV., Seisgasse 18/B.
Razprodajalci zahtevajte spec. ponudbe.**Priporočamo edino tovarniško zalogo šivalnih strojev za rodbino in obrt ter njih posameznih delov.**Istotam se dobijo **potrebščine** za šivilje, krojače in čevljarje ter galanterijsko in manufakturno **blago za obleke.****JOS. PETELINC,** Ljubljana, Sv. Petra nasip, za vodo desno.**Modni salon Rozi Fabčič**

Rimska cesta 6

Na Dunaju osebno izbrani **modell** in velour klobuki v veliki izbiri. V zalogi so tudi lični klobuki od 50 kron dalje, žalni klobuki ter portne in krznaste čepice, kakor tudi vse v to stroko spadajoče potrebščine.Rimska cesta 6
Rozi Fabčič
Modni salon**RAZPIS.**Ves inventar **Jugoslovanske milarne v Spodnji šiški** (za poslopjem ljudske šole) je na prodaj, bodisi v celoti, bodisi v posameznih delih (stroji itd.). Reflektantje si morejo ogledati milarno vsak delavnik od 9. do 12. ure dopoldne in od 3. do 5. ure popoldne. Ponudbe z navedbo cene je vložiti najkasneje do**15. oktobra 1919**

pri Gospodarski komisiji za stvarno demobilizacijo v Ljubljani, Sodna ulica šte. 1.

Ljubljana, dne 18. septembra 1919.

556)

Gospodarska komisija za stvarno demobilizacijo.

Rogaška Slatina**Tempel vrelec:** Najboljša namizna voda, najbogatejša na ogljikovi kislini. Pospešuje prebavljanje in preosnavljanje. —**Styria vrelec:** Zdravilna voda proti kroničnemu katarju želodca in čreves, najboljši pripomoček proti slabemu prebavljanju in teku, boleznim jeter in ledvic, sladkorna bolezen.**Donati vrelec:** Najmočnejši vrelec svoje vrste, posebno dobro sredstvo proti črevesnemu katarju, želodčnemu kamenu, sladkorni bolezni, debelosti, putiki, hemoroidom itd. —**Rogaška slatina** je najbolj priljubljena in se v obče največ zahteva. To pa radi tega, ker je izmed vseh alkalično-saliničnih rudniskokislih slatin najbogatejša na ogljikovi kislini. — Ta slatina je najokusnejša krepčilna in oživljajoča pijača; obenem pa tudi najboljšo sredstvo s katerim se obvaruje v mrzlih krajih mrzlice. —**Rogaška slatina** je najboljša namizna in zdravilna, mineralna voda, **katera nima nikdar slabega okusa ali duha.****JUGOSLOVANSKI KREDITNI ZAVOD r. z. z. o. z.**

V Ljubljani, Marjin Trg 8, Wolfova ulica 1.

Poštni čekovni račun št. 11.323. — Brzjavni naslov: Jugoslovanski kredit, Ljubljana. — Telefon št. 54.

sprejema

hranilne vloge in vloge na tekoči račun ter jih obrestuje po

4%

čistih brez odbitka. Izvenljubljanski vlagatelji dobe poštne položnice.

Inkaso faktur in trgovske informacije.

Izdaja čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta. — Daje posojila na na vknjižbo- poročstvo, vrednostne papirje in na blago ležeče v javnih skladiščih.

Trgovski krediti pod najugodnejšimi pogoji. — Zavod je neposredno pod državnim nadzorstvom.